NALEŻYTOSC POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. WYDANIE II.

Rok X. Kraków, środa 16 marca 1927 Nr. 68

NOWY DZIENNIK

łakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7.
fonu 279. — Konto czekowe P. K. O. w Krakowie 400.630.
ładem Spółki Wydawniczej „NOWY DZIENNIK".
omunikaty należy nadsyłać wprost do Administracji.
nikaty przesłane redakcji nie będą uwzględnione.
edakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada.
.aczelny przyjmuje od godz. 12 do 1 w południe.

Cena numeru 20 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 5'00 kwart. Zł. 15'00
w Krakowie z odnoszen. do domu „ „ 5'20 „ „ 15'60
Na prowincji z przesyłką poczt. „ „ 5'60 „ „ 16'80
Zagranica z przesyłką pocztową „ „ 9'00 „ „ 27'00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0'15, wiersz milimetr. 1-szp. Zł. 0'20, nadesłane Zł. 0'60, wiersz milim. 1-szp. w tekście Zł. 0'85, wiersz milim. 1-szp. na 1-ej stronie Zł. 1'—, gratulacje Zł. 10, inseraty zamiejscowe o 50%, zagranicz. o 100% droższe.

Rząd wobec handlu

Mówi się u nas ciągle o rynku zewnętrznym, interesujemy się prawie tylko zagranicznym rynkiem, czekamy z niecierpliwością na sprawozdanie o naszym bilansie handlowym za ubiegły miesiąc — wewnętrzny bilans handlowy, obrót towarów w kraju samym prawie że nas nie interesują. A przecież zbyt towarów w kraju, wewnętrzny obrót towarowy jest nie mniej ważny a może ważniejszy jak zewnętrzny bilans handlowy. Nie zdajemy sobie sprawy, że rdzeniem pacierzowym przemysłu eksportowego jest rynek wewnętrzny. Silna i stała siła kupna ludności w kraju daje produkcji ciągłe i szerokie pole zbytu i umożliwia produkcji, która ciągle narażona jest na wahanie rynku światowego, przetrzymanie bez wielkich strat kryzysów.

Masowy zbyt w kraju jest podstawą masowej produkcji, bez której nawet myśleć nie można o wytrzymaniu konkurencji z wyrobami zagranicznymi. Im więcej wzrasta zbyt w kraju, tem silniejsza jest podstawa przemysłu krajowego, tem silniejszy jest fundament naszego przemysłu eksportowego.

Nie rozumie się u nas, że kto chce na dłuższą metę prowadzić zdrową politykę finansową, musi uwzględnić nie fiskalny, tylko ekonomiczny punkt widzenia Chwali się ministerstwo skarbu że wzrost wpływów podatkowych jest co raz większy. Wzrost podatków w chwili, gdy podwyższa się wszystkie podatki o 10 proc. i przeprowadza się bezlitosne egzekucje, nie powinien nikogo dziwić. Zrozumiałem jest, że gdy do rzeźnika wchodzi egzekutor podatkowy i inkasuje pieniądze za sprzedane mięso, to w takich wypadkach wzrastają wpływy, lecz liczba podatników maleje. Okazało się bowiem, że po tej egzekucji zaraz następnego dnia zamknął rzeźnik swą jatkę, gdyż nie miał za co kupić sztuki bydła na targu, egzekutor bowiem zabrał mu cały kapitał obrotowy. Wątpliwem jest, czy wzrost wpływów podatkowych, którymi chwali się ministerstwo skarbu, pochodzi od wzrostu konsumcji.

Ale gdybyśmy nawet mieli większe wpływy podatkowe, to nie powinny one służyć do pokrywania nowych wydatków, jak zamierza rząd, tylko do obniżenia stawek podatkowych, do progresywnej redukcji podatkowej, bo tylko wtedy podźwignie się nasz rynek wewnętrzny.

Były niemiecki minister skarbu, Reinhold, rozumiejąc znaczenie redukcji podatków dla rozwoju życia gospodarczego, był obrońcą niskiego obciążenia podatkowego ludności. Wychodził bowiem ze słusznego założenia, że tylko rozwój życia gospodarczego przynosi stopniowy. wzrost dochodów państwowych. — Aby się mogła podnieść stopa życiowa naszego społeczeństwa, musi nastąpić obniżenie podatków konsumcyjnych. Wtedy jedynie, nawet przy szczupłych siłach finansowych, nastąpi możność pracy i rozszerzy się nasz rynek wewnętrzny, powiększy się siła kupna naszego społeczeństwa.

Rynek wewnętrzny jest dla rozwoju życia gospodarczego nie mniej ważny, a zdaniem wybitnych ekonomistów, ważniejszy, niż rynek zewnętrzny. Dalekowidząca polityka Hoovera, amerykańskiego ministra handlu, twórcy nowego programu gospodarczego dla Stanów Zjednoczonych, doprowadziła do tego, że troszczono się o konsumenta nie przez narzucanie środków postępowania, tylko przez wprowadzenie metod ekonomicznych w całej gospodarce, więc i fiskalnej.

O ile chcemy powiększyć nasz rynek wewnętrzny, to musimy przystosować produkcję nie tylko do upodobań konsumenta, ale i do jego siły nabywczej. Zagranicą widzimy w ostatnich czasach bardzo ciekawą kalkulację i metodę postępowania. Wychodząc ze założenia, że decydującą dla produkcji jest siła kupna ludności, ustala się przedewszystkiem cenę i przystosowuje się metodę fabrykacji do ceny, a nie odwrotnie.

Rynek wewnętrzny nie rozszerzy się, jeśli **nasza instytucja emisyjna będzie uprawiała wobec handlu dotychczasową swą politykę redyskontową.** Wiadomo, że bezpośredni kredyt dla handlu wynosił w pierwszem półroczu roku ubiegłego 4 procent, a z końcem drugiego półrocza 1926 r. 5 procent. Jest to procent tak znikomy, że słusznie żali się kupiectwo, iż Bank Polski upośledza handel w dziedzinie swej działalności kredytowej.

Zagranicą rozumie się, jakie znaczenie dla obrotu towarowego ma kredyt dla handlu. — Kredyt dla handlu popierany przez Hoovera w Stanach Zjednoczonych po wielkim kryzysie w roku 1920, przyczynił się do rozkwitu gospodarczego Ameryki. Przez finansowanie konsumcji osiągnięto w Ameryce ten rozrost gospodarczy, który podziwia cały świat.

W Niemczech toczy się od niejakiego czasu dyskusja na temat finansowania konsumcji. Zabierają głos w dyskusji teoretycy i praktycy. Finansowanie konsumcji ma dużo ujemnych stron, nie może trwać bez końca i musi się raz skończyć. Wtedy następuje kryzys, którego skutki nie dadzą się przewidzieć. Nawet Ford nie mógł wytrzymać ciągłego forsownego finansowania konsumcji i przechodzi kryzys.

Ale jest różnica między finansowaniem konsumcji a powiększeniem zbytu w kraju. Jeśli chcemy, by powiększył się rynek wewnętrzny, to musi Bank Polski, który prowadził dotychczas politykę przeciw handlowi, nie udzielając mu bezpośredniego kredytu, powiększyć redyskont dla sfer kupieckich. Przy pomocy

handlu rozejdzie się kredyt po całym kraju, a wtedy wzrośnie i konsumcja.

Jeśli wzrośnie konsumcja podniesie się również produkcja: Wzrost obu gałęzi naszego życia gospodarczego zależy od odpowiedniej polityki fiskalnej rządu i liberalnej polityki kredytowej naszej instytucji emisyjnej.

Bank Polski obniżył w ostatnich dniach stopę procentową o pół procent. Jest to krok naprzód. Zniżka stopy procentowej wpłynie na obniżenie kosztów produkcji i handlowych, ale zniżka ta nie da tych rezultatów, jakich potrzeba dziś w Polsce, nie powiększy zbytu w kraju, o ile Bank Polski, jako główne źródło kredytu nie powiększy kredytów dyskontowych przedewszystkiem dla handlu i umożliwi mu korzystanie z bezpośrednich kredytów.

To są drogi prowadzące do podniesienia konsumcji wewnętrznej.

Senator Dr. F. Rotenstreich.

Konferencja marszałka Sejmu z prezesem Koła żydowskiego

w sprawie zmiany ordynacji wyborczej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 14 3. (Sin.) Dziś p. marszałek Sejmu, zgodnie z naszą zapowiedzią konferował w sprawie zmiany ordynacji wyborczej z przedstawicielem Koła Żydowskiego posłem Hartglasem, któremu oświadczył, że wobec tego, iż sprawa kuryj upadła w podkomisji, uważa demarche posłów lewicy i mniejszości narodowych za bezprzedmiotowe. Sprawa ordynacji wyborczej wraca już w normalnym trybie do komisji konstytucyjnej. Analogiczną rozmowę urzędową miał marszałek sejmu z posłem Jeremiczem. (Klub ukraiński).

Równocześnie p. marszałek Sejmu odbywa nieurzędowo rozmowy z przedstawicielami klubów lewicowych, których nakłania do przystąpienia do podkomisji dla zmiany ordynacji wyborczej, celem znalezienia platformy, którąby umożliwiła mniejszości polskiej na kresach otrzymanie większej ilości mandatów.

—o—

Protest posła Inslera przeciw nieformalnym uchwałom

komisji administracyjnej Sejmu.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 14. 3. (Sin) Na dzisiejszem posiedzeniu komisji administracyjnej przystąpiono do dyskusji nad projektem o gminach miejskich. Przed porządkiem dziennym zabrał głos poseł Insler, protestując przeciwko uchwale ostatniego posiedzenia komisji administracyjnej, o którem dowiedział się dopiero z prasy, albowiem **posiedzenie zwołane zostało dopiero w ostatniej chwili bez zawiadomienia członków, mieszkających na prowincji.**

Poseł Insler domaga się od przewodniczącego zaprotokołowania zastrzeżenia przeciwko ważności uchwały ostatniego posiedzenia i poddania pod ponowne głosowanie komisji na dzisiejszem posiedzeniu spraw. załatwionych na ostatniem nieformalnem posiedzeniu.

Poseł Ilski, prowadzący obrady komisji w zastępstwie nieobecnego posła Putka, oświadczył że sprawę tę wyjaśnić może tylko przewodniczący komisji, powołany do interpretacji regulaminu i dlatego wniosku posła Inslera nie może poddać pod głosowanie. Poseł Insler interwenjował w tej sprawie u marszałka Sejmu, ale bezskutecznie. Wobec tego poseł Insler oświadczył, że jest zmuszony **wstrzymać się od dalszego udziału w obradach komisji do czasu załatwienia jego protestu.**

* * *

Po oświadczeniu formalnem posła Inslera komisja administracyjna przystąpiła do obrad nad projektem ustawy o gminie miejskiej. Komisja przyjęła pierwsze trzy artykuły, zawierające postanowienia ogólne, a następnie po dyskusji postanowiono odesłać do specjalnej podkomisji dla opracowania wniosków następujące trzy sprawy: 1) sprawę podziału miast na kategorje przyczem za podstawę podziału ma być przyjęty projekt, przedłożony przez związek miast, 2) sprawę tak zwanych miast o własnym statucie, które rządziły się osobną ustawą odmienną od ustawy ogólnej, (Miastami takiemi były: Warszawa, Lwów, Kraków, Poznań, Wilno, Lublin, Łódź i Bodgoszcz) i 3) sprawę podziału gmin miejskich i przyłączenia do nich gmin sąsiednich.

• • •

Warszawa, 14 3. Sin. Z powodu dwuznacznej roli przedstawiciela PPS na komisji administracyjnej, który działał w zgodzie z przedstawicielami prawicy, odbędzie się jutro posiedzenie komisji parlamentarnej PPS, która rozpatrzy stanowisko posła Jaworowskiego.

Groźba strajku powszechnego w Łodzi

(Telefonem od naszego korespondenta)

Łódź. 14. III. Sytuacja strajkowa w Łodzi zaostrzyła się jeszcze bardziej. Wobec odrzucenia na konferencji sobotniej przez przemysłowców żądań robotników, zwołane zostało dziś posiedzenie zarządu związku, wchodzącego w skład okręgowej komisji związków zawodowych wraz ze związkiem pracowników instytucyj użyteczności publicznej. Na posiedzeniu tem zarząd związków klasowych i komisja strajkowa złożyły sprawozdanie z dotychczasowego przebiegu akcji w przemyśle włókienniczym. Omawiano również sprawę przystąpienia do strajku pracowników innych gałęzi pracy. Narazie projektowany jest strajk protestacyjny w instytucjach użyteczności publicznej, który potrwa kilka godzin, a jeżeli to nie poskutkuje, zostanie proklamowany strajk powszechny.

Dziś odbył się cały szereg wieców w Łodzi. **Strajk przerzuca się również na inne zawody i to w tempie bardzo szybkiem.** W nocy z soboty na niedzielę odbyło się zebranie tramwajarzy, zwołane w sprawie podwyżki. Uchwalono wystąpić z żądaniem podwyżki 20-procentowej. Związki metalowców zażądały 34 procent podwyżki. Jednocześnie w małych fabrykach rozpoczęła się agitacja strajkowa.

—o—

Katastrofalny wybuch gazu na G. Śląsku

Katowice, 14 3. PAT. Wczoraj przy budowie tamy „Kleofas“ w Zagłębiu pod Katowicami nastąpił nagle gwałtowny wybuch gazu, który rozsadził tamę. Skutkiem wybuchu poniosło śmierć 5 górników i jeden sztygar. Ekspedycja ratunkowa, która natychmiast po wypadku zjechała wgłąb kopalni, **znalazła już tylko zwłoki.**

Chamberlain mówi z zachwytem o Genewie

Londyn, 14 3. PAT. Z Paryża donoszą, że Chamberlain w wywiadzie, udzielonym prasie paryskiej, mówił z zachwytem o pracach dokonanych ostatnio przez Radę Ligi Narodów, szczególniej o rozwiązaniu zagadnienia zagłębia Saary.

—o—

Publiczna obraza min Miedzińskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 14 3 (Sin.) Na wczorajszym wiecu abonentów telefonicznych inż. Pauli oświadczył m. in.: Zamierzenia „Pasty“ (Spółka telefoniczna) popiera minister Miedziński, ponieważ pieniądze, jakie przypadną z podwyżek, wpłyną do kieszeni ministra Miedzińskiego.

W tem miejscu przewodniczący przerwał Pauliemu przemówienie. Po krótkiej chwili Pauli zabrał głos ponownie i dodał:

Ja, inż. Pauli, Hoża 32, oświadczam, że za słowa, jakie wypowiedziałem publicznie przed chwilą jestem odpowiedzialny i przedstawiciele prasy zabrani tutaj będą wiedzieli, jak je komentować na łamach swoich pism. **Władze** sądowe o fakcie tym zawiadomiły prokuratora. Pauli pociągniętym będzie do odpowiedzialności za oszczerstwo.

Niesłychane zajście w ambasadzie polskiej

w Paryżu - znajdzie epilog w sądzie

Telefonem od naszego korespondenta

Warszawa, 14. 3. (Sin.) Do sądu okręgowego w Warszawie wpłynęła dziś skarga w sprawie niebywałego zajścia, jakie miało miejsce w lokalu polskiej ambasady w Paryżu. Mianowicie do ambasady polskiej w Paryżu wkroczył znany dziennikarz p. Kazimierz Smogorzewski, przystąpił do sekretarza ambasady, p. Czajkowskiego i nic nie mówiąc wymierzył mu silny policzek. Przyczyną incydentu był zatarg z międzynarodowym związkiem byłych wojskowych. W protokole tego związku, wymierzonym przeciwko Smogorzewskiemu, figurował również podpis p. Czajkowskiego. P. Smogorzewski pociągnięty będzie do odpowiedzialności karnej z art. 154 kodeksu karnego o czynne znieważenie przedstawiciela instytucji rządowej w czasie zajęć służbowych. Kodeks przewiduje za czyn ten karę od roku do 6 lat więzienia.

Neutralność Japonji wobec Chin

(Telefonem od naszego korespondenta).

Wiedeń, 14. 3 (D). Donoszą z Tokio: Minister spraw zagranicznych Shidekara odpowiadając na zapytanie oświadczył, że Japonja nie zamierza bynajmniej obecnie zwrócić Chinom posiadanych przez siebie koncesyj, nie uważa bowiem tego za właściwe. Minister dodał, że nie uważa za stosowne proponować pośrednictwa Japonji w zatargu między północnemi a południowemi Chinami. W odpowiedzi na pytanie minister wojny Ugaki oświadczył, że Japonja nie projektuje jeszcze wysłania wojsk do Szanghaju, lecz zamierza zwiększyć o 400 ludzi garnizon japoński w Chinach północnych.

Kiereński wzięty we dwa ognie

Nowy Jork, 14. 3 PAT. W sobotę dnia 12 bm. zdarzył się tu następujący wypadek: Na zebraniu, na którem miał wygłosić przemówienie b. premjer rosyjski Kiereński, podeszła do niego, rzekomo w celu ofiarowania mu kwiatów pewna kobieta, która go spoliczkowała. Jak się okazało, kobieta owa należała do grona monarchistów. Pomimo tego incydentu, Kiereński przemawiał, nie zważając na przerywania zarówno ze strony monarchistów, jak i komunistów.

POWROTNA PODRÓŻ „HAKOAHU“ DO AMERYKI. We Wiedniu czynione są intensywne przygotowania do drugiej podróży piłki nożnej „Hakoahu“ do Stanów Zjednoczonych. Drużyna wyrusza do Ameryki w końcu marca br., skład jej został wzmocniony kilkoma pierwszorzędnymi **fotbalistami.**

Lista Nr. 75

Funduszu Łańcuchowego na rzecz Żydowskiego Domu Akademickiego w Krakowie.

(Datki składać należy na konto PKO 406.365)

I. **Dr. Leon Faust we Wiedniu** składa 50 Zł.

II. **Ignacy Rieger z Katowic** składa 20 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Dra Hermana Silbermanna, 2. Dra Zygmunta Staara, 3. Nataniela Reicha w Muszynie, 4. Dra Michała Margulicsa, 5. Romana Neumarka w Katowicach.

III. **Maurycy Sokoler w Katowicach** składa 20 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Leona Rendelsteina w Katowicach, 2. Wiktora Weichmanna w Mysłowicach, 3. B. Tenzera w Sosnowcu, 4. Ch. Halberthala w Zopotach, 5. Salomona Guttera w Katowicach.

IV **Simche Keller i Synowie z Tarnowa** składają 15 Zł i wzywają do złożenia odpowiedniej kwoty: 1. I. D. Ungera w Tarnowie, 2. Majera Holländera w Tarnowie, 3. Leona Kossa w Tarnowie, 4. Bernarda Hirschhorna w Drohobyczu.

V. **Joachim Adler z Oświęcimia** składa 15 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Dra Józefa Traubnera w Bielsku, 2. Zygfryda Adlera w Bielsku. 3. Leona Grossmanna w Przemyśślu.

VI. **Firma L. Kornmehl z Tarnowa** składa 15 Zł. i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Chaima Somera, 2. Leona Liebermanna, 3. Eliasa Weinbergera, 4. Salomona Gartnera, 5. Sal. Leiba Wolka, 6. Abrahama Liebermanna, wszystkich w Tarnowie,.

VII. **Józef G. Blonder składa 10 Zł** i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Izaaka Frommera w Sosnowcu, 2. W. B. Fischla w Sosnowcu, 3. Izaka Markowicza w Sosnowcu, 4. M. Tiegera w Sosnowcu, 5. S. Buchbindera, 6. Alberta Grünzeiga, 7. Firmę Gemeiner i Drucker .

VIII. **Maurycy Reich** składa 10 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Inż. Leona Tombaka we Lwowie, 2. Zygmunta Mühlsteina, 3. Witolda Charłupskiego w Warszawie, 4. Adolfa J. Klippera w Bielsku.

IX. **Dr. Leon Wanderer** składa 10 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Dra Bronisława Rosta, 2. Dra Bernarda Bornsteina, 3. Dra Józefa Kirschnera, 4. Dra Ferdynanda Zweiga, 5. Izydora Mehla.

X. **Gustaw Pacanower z Czarnego Dunajca** składa 10 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. A. Freundlicha w Rabce, 2. Bernarda Hammerschlaga w Nowym Targu, 3. Józefa Lehrera w Czarnym Dunajcu, 4. Leona Mellera w Czarnym Dunajcu, 5. Dra A. Liebesmanna w Czarnym Dunajcu, 6. Wilhelma Glasnera w Żywcu, 7. Bernarda Branda w Makowie.

XI. **Mr. Anastazy Groten z Przemyśla** składa 10 Zł i wzywa o złożenie opdwiedniej kwoty: 1. Dra Daniela Haasa w Przemyślu, 2. El. Eisnera. radcę sąd. w Przemyślu, 3. Dra Leona Pelpera w Przemyślu, 4. Dra M. Türkla w Przemyślu, 5. Mgra Pfaua w Jarosławiu.

XII. **Adolf Hiss ze Lwowa** składa 5 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Leopolda Graua, 2. H. Rumsteina, 3. Filipa Schiffera.

XIII. **Dyr. Karol Bauer z Drohobycza** składa 5 Zł i wzywa o złożenie odpowiedniej kwoty: 1. Benjamina Suchestona w Drohobyczu.

XIV. Dr. Jan Laks składa 40 Zł, Dr. Henryk Holländer 20 Zł., Dr. Chaim Zimetbaum 5 Zł, Dr. S. Oberländer 20 Zł., Dr. Emil Schönberg 25 Zł, Dr. K. Osiek 15 Zł, Eljasz Klinghoffer z Borysławia 20 Zł, Paweł Hochwald 10 Zł.

Kupujcie szekel!

Francja wyswodzicielką narodów

Mowa wygłoszona przez posła Dra Leona Reicha na bankiecie politycznym w Paryżu, w dniu 2 bm.

(Dokończenie).

Z wielkiem zadowoleniem możemy skonstatować, że Polska również zrozumiała swój obowiązek wobec światowego ruchu odrodzenia narodu żydowskiego. List oficjalny, wystosowany w swoim czasie przez p. Skrzyńskiego, pod ówczas ministra spraw zagranicznych, do p. Sokołowa, jakoteż rozmaite deklaracje obecnego Rządu są dowodem, że Rząd Polski zdaje sobie sprawę z doniosłości odrodzenia żydowskiej ojczyzny dla cywilizacji wszechludzkiej. Należy tylko żałować — i mam nadzieję, że moi koledzy z delegacji Polskiej wybaczą mi tę wolność słowa, otóż powtarzam — należy żałować, że i traktat o mniejszościach narodowych nie cieszy się równem uznaniem i że w zasadzie parlamentarzyści żydowscy mają dość przyczyn uskarżania się i domagania realizacji rozmaitych punktów konstytucji, w teorji bezwzględnie demokratycznej. Ale chciej my się spodziewać, że w niezbyt dalekim czasie nadejdzie ten dzień, kiedy zwycięży przekonanie, że szczęście kraju może bardzo dobrze iść w parze ze szczęściem wszystkich grup narodowych, tworzących całość ludności.

Ale przedewszystkiem spodziewamy się. w sprawie tej mniejszości żydowskiej, że siła sprawiedliwości, racja stanu i last not least przykład Ameryki jak również krajów Europy zachodniej a zwłaszcza Francji staną się wskaźnikiem wartości współpracy ludności żydowskiej, szczęśliwej z korzystania z pełni swych praw, jak również wskaźnikiem tego, jak można korzystać z inteligencji i talentów żydowskich, ich doświadczenia handlowego i z ich wpływu w świecie całym.

Panie i Panowie! Z czasów moich studjów w Paryżu zostało mi niezatarte wspomnienie: mowa w szkole Nauk Politycznych, wygłoszona przez mego profesora i dyrektora, przyjaciela zarówno Polski jak i judaizmu Anatola Leroy Beaulieu, z okazji rozdania dyplomów pomiędzy swych uczniów;

Czyniąc aluzję do Niemiec, gdzie wtedy na porządku dziennym były zapoczątkowane przez Nietzschego dyskusje literackie na temat „nadczłowieka“, uczony francuski w swej skromności naukowej, wykazywał, że Francja nie szczyci się „nadludźmi“, ale że ma tę ambicję, aby być „nadojczyzną“ dla ludzi i narodów.

Francja była rzeczywiście tą „nadojczyzną“ dla nas wszystkich. We Francji znajdowało przytułek wielu socjologów i poetów niemieckich, wygnanych z ich ojczyzny, jak Karol Marx, Henryk Heine i Ludwik Borne. Tam było schronisko młodzieży polskiej, której jedyną zbrodnią było to, że nie chciała zdradzić swej tradycji ani kultury, swej przeszłości, ani wiary w przyszłość. Tu znajdywali emigranci rosyjscy środki do produktywnej pracy, a młodzi Żydzi z całego świata, znajdywali tu możność kontynuowania i dokończenia swych studjów bez przeszkód czy też ograniczeń i prowadzenie cichego i spokojnego życia.

Taksamo stała się pieśń o wolności Francji — żeby tak powiedzieć — „nadpieśnią“. — Z wszystkich hymnów narodowych żaden nie cieszy się taką popularnością na obczyźnie jak Marsylianka. Być może, że zdradzę małą tajemnicę, jeżeli odkryję, że pierwsza pieśń sjonistyczna w polskim języku, ułożona przez Alfreda Nossiga, pisarza polsko-żydowskiego, który napisał również libretto do opery Paderewskiego „Manru“, po dziś dzień spiewaną jest podług melodji Marsyljanki. Albowiem w pieśni tej każdy znajduje — albo mówiąc lepiej — każdy wyczuwa pieśń swej własnej nadziei narodowej, przez tę pieśń każdy kołysze swój własny sen o wolności.

A jeśli mam skończyć mą mowę, to sądzę, że nie potrafię jej lepiej zakończyć, jak przez zaklęcie, aby Francja pozostała wierną samej sobie, ażeby i nadal była „nadojczyzną“, ażeby jej pieśń i literatura pozostały dla tysięcy ludzi źródłem szlachetnej podniety i radości. A teraz wznoszę kielich, życząc Francji, aby rosła w chwałę, wskazując drogę ludzkości, wiodąc swych obywateli do zupełnego szczęścia, wszystkie ciemiężone narody do trjumfu wolności a wszystkie narody wolne, do najwyższych szczytów cywilizacji.

Odpowiedzi redakcji.

J. B, TUCHÓW: Tylko w promieniu 30 km.

H. ROKACH, TARNÓW: Podatek wodociągowy za I. kwartał 1927 r. obowiązany będzie płacić jeszcze lokator, zaś w II półroczu — właściciel realności.

BOSTANAJ: Informacji udzieli Dr Henryk Winawer, Warszawa, Koszykowa 70.

S. B.: Zamieszczamy kolejno i w miarę miejsca.

PILZNO, BERLIN: Jüd. Blindenanstalt, Berlin-Steglitz, Wrangelstr. 6—7.

Rozpowszechniajcie „Nowy Dziennik“

Potrzeby Małopolski Zachodniej

Wywiad z wojewodą krakowskim p. Darowskim.

Bawiący w Warszawie wojewoda krakowski p. Ludwik Darowski, udzielił przedstawicielowi Polskiej Agencji Publicystycznej szereg wyjaśnień, które dotyczą stosunków rolnych w Małopolsce Zachodniej, stanu zatrudnienia i bezrobocia, oraz programu robót inwestycyjnych w r. 1927/28.

Oto w streszczeniu informacje, jakie otrzymaliśmy od p. wojewody Darowskiego:

— Położenie ludności rolniczej, szczególnie w powiatach górskich i podgórskich, z powodu nieurodzaju roku zeszłego jest bardzo ciężkie. W wielu powiatach rozpoczął się już przednówek. W celu uzyskania tak pomocy zasiewowej, jak i pomocy w dożywianiu, które są nieodzowne w r. b. dla ludności rolniczej, podjąłem już starania u właściwych władz. Częściowo zostały one uwieńczone pomyślnym skutkiem.

— Co do bezrobocia, które wynosi obecnie w woj. Krakowskiem 15,000 robotników, to kwestja jego zostanie całkowicie rozwiązana, o ile Małopolska Zachodnia otrzyma kredyty, niezbędne dla wykonania całego programu inwestycyjnego na rok budżetowy 1927/28 w zakresie robót publicznych zarówno państwowych, jak samorządowych i prywatnych. Z opracowań poczynionych przez województwo wynika, że kosztem kredytu państwowego w wysokości 16,340,000 zł. możnaby przy budowlach państwowych zatrudnić przez cały rok 6,330 robotników zarejestrowanych, a przy pomocy pożyczek udzielonych Zw. samorządowym i kooperatywom w kwocie 2,584.000 zł. — dalszych 2.300 robotników, czyli razem kosztem 18,924.624 zł. — ogółem 8,630 robotników, co stanowi zgórą 60 proc. ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Pozostałe 40 proc. bezrobotnych znajdzie zatrudnienie przy robotach, które związki samorządowe, w dalszym ciągu prowadzić będą oraz w tartakach cegielniach, cementowniach i innych zakładach produkujących materjały budowlane, które, wobec wzmożonego zapotrzebowania tych materjałów, powiększą produkcję, a tem samem zwiększą ilość zatrudnionych robotników. Wśród robót inwestycyjnych największą pozycję stanowią: budowa zakładu wodnego w Porąbce, budowa nowych dróg i mostów, ochrona Krakowa przed powodzią i budowa kanału żeglugi oraz państwowe budowle architektoniczne.

— Na zakończenie muszę zaznaczyć, że społeczeństwo małopolskie czuje się pokrzywdzone z dwóch względów: najpierw nie uwzględnia się w dostateczny sposób potrzeb tamtejszej ludności, a następnie kosztem Mał. Zach., zwłaszcza Krakowa, dąży się do osiągnięcia pewnych korzyści dla Górnego Śląska, szczególnie zaś Katowic. Wskazuje na to, między innemi, fakt przeniesienia Urzędu Górniczego w Krakowie do Katowic, dążenie do rozszerzenia dyrekcji kolejowej Katowickiej ze szkodą Krakowskiej i inne. Tymczasem ludność małopolska zupełnie słusznie uważa, że dla rozwoju całego zagłębia węglowego polskiego najbardziej naturalnym i dlatego, — najlepszym ośrodkiem jest Kraków. Poza stolicą żadne z miast tego okręgu, czy to będzie Częstochowa, czy Dąbrowa Górnicza, czy Sosnowiec lub Katowice, do tej roli pretendować nie mogą.

KRONIKA

Wschód słońca	Marzec	Zachód słońca
5 m. 53	**15** Wtorek 11 W'Adar 687	17 m. 38

Turniej szachowy w Krakowie

Znakomity sukces p. Chwojnika.

W niedzielę w lokalu Tow. Miłośników gry szachowej im. Józefa Dominika rozegrał mistrz Krakowa w grze szachowej Chwojnik seans jednoczesnej gry (symultanki) z 21 przeciwnikami. P. Chwojnik wygrał 16 partyj, 4 remisował (pp. prof. Fleschner, Liebeskind, K. Friedmann, Kapecki), a przegrał zaledwie jedną partję (z p. Bazesem). Seans trwał około 3 godzin. Grze przypatrywali się liczni goście, co świadczy o rosnącem zainteresowaniu Krakowa dla propagandy szachowej. W przyszłą niedzielę, 20 bm. odbędą się zawody międzyokręgowe Górny Śląsk—Kraków.

—o—

— UROCZYSTOŚĆ IMIENIN MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO W KRAKOWIE. W niedzielę w południe odbyło się w sali magistratu posiedzenie komitetu obywatelskiego, urządzającego uroczystość imienin marszałka Piłsudskiego, Ustalono szczegółowo program uroczystości, który w najbliższych dniach będzie podany do wiadomości. Uchwalono nadto na wniosek p. wicewojewody Morawskiego zwrócić się do wszystkich pracowników umysłowych i fizycznych z apelem o dobrowolną daninę w wysokości 10 procent zarobku jednodziennego na cel filantropijny, związany z osobą marszałka Piłsudskiego.

W przededzień głównych uroczystości, które przypadają na dzień 19 bm. (w sobotę), odbędzie się wspólna manifestacja Związku Inwalidów, Legjonistów i Strzelca. Członkowie tych trzech organizacyj zbiorą się dnia 18 bm. (piątek) o godzinie 6-tej popoł. na placu św. Ducha, skąd udadzą się przed gmach D.O.K., by na ręce gen. Wróblewskiego złożyć życzenia dla marszałka Piłsudskiego, jako najwyższego zwierzchnika wojskowego.

— JUBILEUSZ WŁ. ORKANA. Ku czci 25-letniej działalności literackiej Władysława Orkana odbędzie się uroczysta akademja w auli Uniw. Jagiel. dnia 20 marca br. o godzinie 12. Jubileuszowe przedstawienie „Franka Rakoczego" w teatrze im. J. Słowackiego odbędzie się wieczorem tegosamego dnia o godzinie 19.30 Bilety na przedstawienie teatralne można nabywać wcześniej w Kasie Teatru miejskiego po zwykłych cenach.

— WIELKI KIERMASZ PURIMOWY DLA DZIECI urządza Żyd. Fundusz Narodowy w Krakowie dnia 27 bm. w sali Saskiej. Będzie to wielka niespodzianka i uciecha dla dzieci. Program bardzo urozmaicony, będzie ogłoszony w najbliższych dniach. Bilety już nabywać można w lokalu org. sjon., Stradom 15.

— Z KAŻDĄ WOLNĄ PRACĄ I POSADĄ upraszamy zwracać się do biura pośrednictwa pracy Stow. żyd. słuch. U. J. „Ognisko", które poleca zdolnych korepetytorów z każdego zakresu nauki, siły biurowe statyczne itp. tak na miejscu jakoteż i na prowincji, po cenach umiarkowanych. Biuro podań i paszportów załatwia za minimalną opłatą wszelkie podania, rekursy itp. prace formalno-urzędowe za zwrotem kosztów administracyjnych, we wszystkich biurach, urzędach, konsulatach, na terenie miasta Krakowa szybko i starannie. Sprawy terminowe możliwie w krótkim czasie. — Udziela się również porady prawnej w podobnych wypadkach. Zgłoszenia pisemne lub ustne do sekretarjatu Stowarzyszenia (dla biura pośrednictwa pracy) w poniedziałki, środy i soboty od 7—9 wiecz., Kraków, ulica Zielona 7.

— KAPRYSY AURY. Wiosenna pogoda, trwająca od kilkunastu dni, nagle zmieniła się. Już w niedzielę popołudniu temperatura znacznie się obniżyła, a wczoraj od wczesnego rano padał w Krakowie obficie mokry śnieg, zamieniając ulica miasta w istne bajora. Temperatura przez cały dzień utrzymywała się na poziomie +2 stopnie.

— MAGAZYN KRADZIONYCH RZECZY. Organa śledcze w czasie rewizji przeprowadzonej u znanych paserek Masłowskiej Marji i Horak Marji zakwestjonowały następujące przedmioty: 5 metrów materji granatowej sukiennej, 1 parę półbucików marki „The No Mann Schöe" 2 kg papieru, 2 koszule męskie kolorowe, 1 chusteczkę letnią do okrycia z frenzlami, 4 pary pantofelek lakierowych i 1 walizkę koszykową. Przedmioty te, pochodzące niewątpliwie z kradzieży na szkodę nieznanych właścicieli, oglądać można w IV. komisarjacie policji przy ul. Grodzkiej. Nadto w tymże komisarjacie znajduje się zakwestjonowany zegarek złoty męski marki „Schafhausen", własność niewiadomego właściciela.

— KRADZIEŻ UBRANIA. Józef Zawiła zgłosił do policji, że dnia 13 bm. o godz. 5 skradziono mu z piekarni Graja przy ul. Rabina Meiselsa L 20 ubranie marynarkowe warotści 150 zł.

—o—

POŻYTECZNE WYDAWNICTWO

Jak się dowiadujemy, znana firma wydawnicza w Warszawie, Tow. Reklamy Międzynarodowej jen. repr. Rudolf Mosse, która w ubiegłym roku wydała Księgę Adresową Polski dla Handlu, Przemysłu, Rzemiosł i Rolnictwa, przystępuje w najbliższym czasie do druku drugiego wydania tegoż dzieła, które ukaże się w grudniu br. Ogromne powodzenie pierwszego wydania, czego dowodem jest niemal całkowite wyczerpanie nakładu, jest wymownem świadectwem, jak potrzebne było u nas tego rodzaju wydawnictwo.

Każdego, kto korzystał z Księgi Adresowej Polski zdumiewa ogrom opublikowanego materjału. Uwzględnionych zostało około 40,000 miejscowości, a ilość adresów dochodzi do imponującej cyfry miljona. Przy spisach miejscowości podane zostały ważniejsze dane, jako to ilość mieszkańców, stacja kolejowa wzgl. odległość od niej, przynależność do starostwa, gminy, instancje sądowe, kościoły, szkoły itp. W dziale branż: wolne zawody, firmy handlowe i przemysłowe oraz rzemieślnicy. Ponadto dla większych miejscowości sporządzone zostały alfabetyczne wykazy firm zarejestrowanych w sądach.

Gdy uprzytomnimy sobie, że większość miast w Polsce dotychczas nie posiadała prócz książek telefonicznych, żadnych przewodników adresowych, skutkiem czego kupiec i przemysłowiec zbyt często padał ofiarą drogo opłaconego pośrednictwa, dojdziemy do wniosku, że Księga Adresowa staje się nowym doniosłym czynnikiem w życiu gospodarczem naszego kraju.

O wielkiem znaczeniu propagandowem Księgi świadczy szerokie rozpowszechnienie jej również zagranicą. Placówki polskie zagranicą, poselstwa, konsulaty oraz firmy zagraniczne, pozostające w stosunkach handlowych z Polską, stanowią poważny odsetek odbiorców Księgi, przyczyniając się do wzmożenia eksportu.

Należy przypuszczać, że przedstawiciele Tow. Reklamy Międzynarodowej, którzy mozolną pracą zbierają u poszczególnych firm informacje, spotkają się z życzliwym przyjęciem, nie jest bowiem rzeczą łatwą utrzymanie tak wielkiego materjału adresowego w aktualności. Bardzo pożądane są wszelkie informacje listowne lub telefoniczne zgłoszone pod adresem redakcji (Warszawa, Marszałkowska 124, tel. 305-68), dotyczące zmiany adresu firmy względnie prawidłowego umieszczenia jej pod właściwą branżą, lub też dotyczące firm nowopowstałych. Aczkolwiek materjał adresowy czerpany jest ze wszystkich dostępnych źródeł urzędowych i prywatnych, jest rzeczą oczywistą, że ścisłość informacji w Księdze Adresowej zależy też w pewnej mierze od życzliwej współpracy społeczeństwa. 370

Urojenia i rzeczywistość w sprawie palestyńskiej

Odczyt Dra Szmarjahu Lewina w Krakowie.

Kraków, 15 marca.

W niedzielę odbył się, jak już wczoraj pokrótce donosiliśmy, w sali kina „Nowości“ odczyt członka Sjońskiego Komitetu Akcyjnego, Dra Szmarjahu Lewina. W imieniu Sjońskiego Komitetu Lokalnego powitał gościa dyr. Pineles a następnie wygłosił dłuższe przemówienie powitalne poseł Dr Thon.

Przemówienie posła Dra Thona

Pos. Thon wita w Drze Lewinie starego przyjaciela i znanego działacza sjonistycznego. Dr Lewin jest znany w Krakowie. Przed 15 laty był u nas i przemawiał o ruchu sjonistycznym. Po powstaniu Polski, kiedy nastąpiła wielka era realizacji sjonizmu, gościło żydostwo krakowskie również Dra Lewina. Lewin jest klasykiem ruchu sjonistycznego. On kładł fundamenty ideologji, ruchu i pracy sjonistycznej. On jest budowniczym, który doprowadził ruch sjonistyczny do obecnej fazy. Należy mu życzyć, by doprowadził budowę do szczytu, by dożył zrealizowania idei sjońskiej. Pracy Dra Lewina nie można wyczerpać w krótkiem omówieniu. Na jedno należy tylko zwrócić uwagę. Lewin jest prawdziwym budzicielem zmarłych. Przed wojną przybył do Ameryki, znalazł tam żydostwo w rozkwicie materjalnym, ale w upadku duchowym. Żydzi którzy niedawno przybyli z Europy, oddalali się coraz bardziej od żydostwa. Szmarjahu Lewin dokonał cudu i zdołał żydostwo amerykańskie przywrócić żydostwu. Rozdział historji żydowskiej, poświęcony Drowi Lewinowi, będzie zatytułowany: Budziciel żydostwa amerykańskiego. Dla nas atoli jest on najmilszym i najserdeczniejszym przyjacielem. Przychodzi w imieniu ciężko pracujących w ruchu sjonistycznym.

Przechodząc w dalszym ciągu swego przemówienia do omówienia problemów poruszonych w odczytach Żabotyńskiego, powiedział mowca m. in.: Żabotyński to wielka siła w sjonizmie, to silny i kochany człowiek o wspaniałym patosie, to dążenie do realizacji 150-procentowego sjonizmu. Być może, że jeśli się chce osiągnąć 100 procent sjonizmu, trzeba wołać o 150 procent. Ale w tej chwili istnieje tylko jeden cel: pracować. Dobrze jest, że istnieje Żabotyński. Kocham patos i silne słowo, nieliczące się z rzeczywistością. Toteż niema obawy przed Żabotyńskim, istnieje atoli inna obawa w związku z Żabotyńskim. Nie zmiernie trudno jest być Żabotyńskim, bo trzeba do tego jego talentu, ale łatwo jest być Żabotyńczykiem. Łatwo jest powiedzieć sobie: daremny nasz trud, bo skoro Anglja nam nie pomaga, to i tak niczego nie dokonamy, założyć ręce i nie pracować. Żabotyński, mówiąc o naszych postulatach, wspomina często o świecie sprawiedliwości. Dziewięć lat doświadczenia i pracy państwowej przekonało mówcę, z jak małą dozą sprawiedliwości rządzi się w świecie. Doświadczenie polityczne uczy, że nie można polegać na sprawiedliwości świata. Słowa proroków „wehaja beachrit hajamim“ są marzeniem, dalekiem na razie od rzeczywistości. Rzeczywistość uczy, że nas Żydów otacza zewsząd wroga większość. Byłoby źle, gdybyśmy doszli do przekonania, że nic nie można czynić. W czasie kryzysu, jaki Palestyna obecnie przeżywa, nie wystarcza fantazja, lecz trzeba czynu i rzeczywistości. Żabotyński to nasz dzień sobotni, po którym my musimy przez 6 dni pracować.

O pracy tej będzie nam mówił Szmarjahu Lewin, jeden z najlepszych przywódców sjonistycznych. Przechodząc do charakterystyki Postaci Szmarajhu Lewina, określa go poseł Dr Thon jako człowieka, który czerpał poznanie żydostwa ze starych i nowoczesnych źródeł człowieka, w którym łączy się wspaniały polot i entuzjazm dla pracy sjonistycznej. (Długotrwałe oklaski).

Następnie zabiera głos Dr Szmarjahu Lewin, witany długą burzą oklasków. Stwierdza, że zawsze z radością przyjeżdża do Krakowa. Może nie jest to miejsce do wyrażenia intymnych uczuć, ale mówca musi wyznać, że zawsze raduje się na myśl spotkania się ze swoim starym przyjacielem, posłem Drem Thonem. Posła Dra Thona zna mowca jeszcze z czasów studjów w Berlinie. Dr Thon należał wraz z Drem Ehrenpreisem (obecny rabin w Sztokholmie i znany pisarz hebrajski — Red.) do jego najbliższych przyjaciół. Dr Thon reprezentował zawsze najpiękniejszy i najszlachetniejszy typ człowieka oddanego idei. Od owego czasu przyjaźń wzmocniła się wspólną pracą na polu sjonistycznem. Stąd niezmierna radość ze sposobności spotkania się z dobrym i serdecznym przyjacielem.

Referat Dra Szmarjahu Lewina

Dwa kryzysy

Przechodząc do właściwego tematu, zaznacza Dr Lewin, że sjonizm przeżywa obecnie dwa kryzysy, jeden kryzys ekonomiczny w Palestynie, a drugi kryzys wewnętrzny. Oba te kryzysy mają właściwie wspólną przyczynę. Siła twórcza żydostwa jest za słaba wobec wielkiego celu, jaki ma żydostwo zrealizować. Jeśli chodzi o kryzys ekonomiczny, to zaprawdę wstyd o tem mówić. Jest niezmiernym wstydem, że 16-miljonowy naród nie potrafi się zdobyć na miljon dolarów, potrzebnych wedle poglądu wybitnych ekspertów dla przezwyciężenia obecnego kryzysu palestyńskiego. Przyczyną tego stanu jest właśnie kryzys wewnętrzny. Kryzys ten najlepiej charakteryzuje słowo: inercja. Inercja ta jest uzasadniona u nas niezmierną trudnością przejścia z jednej fazy w drugą. Trudno jest człowiekowi ubogiemu przystosować się do bogactwa, które nagle nań spada. W życiu idei jest to jeszcze trudniejsze. Mowca przytacza przykład z życia prof. Alberta Einsteina, który brał udział przed kilku laty w delegacji Keren Hajessod w Ameryce. Einstein niejednokrotnie zwierzał się Drowi Lewinowi, że na długo przed ogłoszeniem swej teorji odczuwał intuicyjnie jej słuszność. Lecz niezmiernie trudno było mu wyrazić swą myśl we formule. Ciężko było przejść z pojęcia o świecie trzech wymiarów, do świata o czterech wymiarach.

Deklaracja Balfoura

Deklaracja Balfoura oznacza przewrót w stanowisku międzynarodowem żydostwa. Ze świata o dwóch wymiarach miało żydostwo przejść do świata o trzech wymiarach. Przed deklaracją Balfoura istniał rozproszony naród i mały jiszuw palestyński. W momencie nadania deklaracji Balfoura staliśmy się podmiotem politycznym. Deklaracja ta stanowi akt przewrotu w dziejach żydostwa, a także w dziejach świata. Po raz pierwszy daje się narodowi prawa do ziemi, na której naród ten jeszcze nie mieszka. Jest zbrodnią narodową mówić o tej deklaracji z lekceważeniem. To lekceważenie jest wynikiem owej niemożności przejścia ze świata dwóch wymiarów do świata trzech wymiarów.

Kwestja arabska

Żaden naród prócz Żydów niema prawa do Palestyny.

Deklaracja ta nie została nadana jiszuwowi palestyńskiemu, ale całemu 16-miljonowemu narodowi. Więc nie może być mowy o problemie większości w Palestynie. Deklaracja Balfoura mówi o narodzie żydowskim i o innych mieszkańcach Palestyny. Nie trzeba przeto mówić o większości żydowskiej w Palestynie, bo Palestyna to nietylko dzisiejszy jiszuw, lecz cały naród. W stosunku do władzy mandatowej jakoteż w stosunku do narodu angielskiego i własnych przywódców brak nam jednej rzeczy, której dotąd nie nauczyliśmy się — międzynarodowego języka. Brak nam ludzi, umiejących mówić jak naród do narodu. Tylko te słowa, po których następują czyny, mają znaczenie. Toteż należy tym ludziom z pośród nas, którzy znają język międzynarodowy, sposób przemawiania do narodów, pozwolić pracować. Anglja jest najbliższą zrozumienia ducha orjentalnego, w szczególności ducha żydostwa. Toteż należy się do niej odnosić z zaufaniem. Im większe będą nasze wysiłki tem więcej zdołamy uczynić. Przez długi czas zwalczano u nas Herberta Samuela, pierwszego żydowskiego Wysokiego Komisarza Palestyny. A kiedy Herbert Samuel opuszczał Palestynę, to płakali nawet ci, którzy go zwalczali. U nas zwalczano go, w Anglji uważa się go za kandydata na premjera i mianuje się go przewodniczącym komisji węglowej, która ma rozstrzygać o najdonioślejszej sprawie w państwie angielskiem. Jak widać, brak nam języka międzynarodowego.

Dobrze się stało, że na wszystkich kongresach sjonistycznych deklaruje się nasze pokojowe tendencje wobec Arabów. Odnośnie do konieczności stworzenia ochrony wojskowej dla żydostwa palestyńskiego, stwierdza Dr Lewin, że ochrona wojskowa nie jest ani celową ani pożyteczną. W Palestynie istnieje obecnie 160,000 Żydów. Herbertowi Samuelowi ma się do zawdzięczenia, że w kraju panuje spokój. Niech tylko wzmoże się emigracja do Palestyny, wówczas nie zaistnieje niebezpieczeństwo. Mowca wspomina słowa Teodora Herzla, wypowiedziane do Nordaua. Kiedy raz Herzl w obecności Nordaua marzył o przyszłości Palestyny, wskazał Nordau na ciężką i trudną rzeczywistość. Wówczas Herzl powiedział: Fantastę, lunatyka nie wolno budzić, a kiedy znajduje się na skraju muru, należy zabezpieczyć go od upadku. Jeśliby nawet istniało niebezpieczeństwo dla żydostwa palestyńskiego, to nie należy o tem mówić, lecz przyjść z pomocą — pracować.

Sprawa gruntów państwowych. Jewish Agency

O sprawach ściśle fachowych mogą wydawać sąd wyłącznie fachowi eksperci. Eksperci ci, jak niedawno Sprincak wypowiadają się przeciwko dążeniu do uzyskawania ziemi bezpłatnie. Tylko nabycie ziemi w drodze kupna stanowić może trwały tytuł do własności.

Z kolei omówił dr Szmarjahu Lewin sprawę Jewish Agency, opowiadając się za jej rozszerzeniem i wskazując na polityczne znaczenie udziału Ameryki w sprawach palestyńskich. Mowca odpiera zarzut, że grupa Marshalla nie uznaje prymatu palestyńskiego, twierdząc, że i sjoniści całkowicie nie realizują owego prymatu. Patrząc na Palestynę w jej rozwoju od czasów Abdul Hamida aż do czasów deklaracji Balfoura i od czasu deklaracji Balfoura aż po dzień dzisiejszy, należy stwierdzić, że postęp jest olbrzymi. Trudno go określić słowami, bo trzeba wielkiego artysty, by mógł zobrazować rodzący się świat (harat olam). Nawiązując do słów lorda Cecila, że jedynym wynikiem wojny jest Liga Narodów i Żydowska siedziba narodowa w Palestynie, kreślił mowca obraz przyszłości Palestyny.

Mowę dra Szmarjahu Lewina przerywano wielokrotnie oklaskami. Po odczycie urządziła publiczność owację na cześć dra Lewina.

Rada Partyjna Organizacji Sjońskiej
zach. Małepolski i Śląska

Kraków, 15 marca.

W niedzielę 13 bm. obradowała przez cały dzień w lokalu stow. „Przedświt Haszachar" Rada Partyjna Organizacji Sjonistycznej zachodniej Małopolski i Śląska. W obradach wzięli udział członkowie Egzekutywy i Rady Centralnej, oraz bardzo licznie z prowincji przybyli członkowie Rady. Przewodniczył prezes organizacji poseł dr. Thon, a w jego zastępstwie prezes Egzekutywy dr. Zimmermann.

W przemówieniu powitalnem, wygłoszonem w języku hebrajskim i żydowskim, omawia poseł dr. Thon obecną sytuację w sjoniźmie i wyraża nadzieję, iż uchwały Rady Partyjnej przyczynią się do wzmożenia pracy sjonistycznej w naszym okręgu. Stan organizacji w zachodniej Małopolsce i Śląsku jest wprawdzie bez porównania pomyślniejszy od sytuacji w Królestwie, mimo to jednak musimy wytężyć wszystkie siły, aby uzgodnić sprawność i tętno naszej organizacji z wymogami dzisiejszej chwili.

Dr. Zimmermann składa obszerne sprawozdanie z działalności Egzekutywy w ostatnich miesiącach, przyczem w szczególności podnosi kwestję organizacji kobiet, młodzieży, z satysfakcją podkreśla powstanie nowych Komitetów Lokalnych, omawia sprawę urzędników i budżetu, podnosi konieczność stworzenia Komitetów Rejonowych na prowincji, a wkońcu poświęca szereg uwag propagandzie sjonistycznej w związku z pobytem w Krakowie gen. Deedesa, Żabotyńskiego i dra Lewina. Pod koniec przemówienia wyraża dr. Zimmermann imieniem Egzekutywy i Rady Partyjnej gorące życzenia tow. drowi Hilfsteinowi i drowi Wahrhaftigowi z okazji święconego niedawno jubileuszu ich 50-lecia i wręcza im wśród serdecznej owacji zgromadzonych dyplomy wpisu do Złotej Księgi Żyd. Fund. Narodowego.

Po referacie dra Zimmermanna udała się cała Rada Partyjna gremjalnie na odczyt dra Szmarjahu Lewina.

Na posiedzeniu popołudniowem złożył szczegółowe sprawozdanie z czynności Egzekutywy w ostatnim czasie założono 24 nowych organizacyj i schuh. Referent omówił dokładnie poszczególne działy pracy i nasze zadania na najbliższą przyszłość. W szczególności podkreśla referent, iż w ostatnim czasie założono 35 nowych organizacyj i to przeważnie w miejscowościach nienależących do województwo krakowskiego (w Wojew. lwowskiem). Liczne miejscowości w wojew. kieleckiem i lubelskiem zwracają się do centrali sjonistycznej w Krakowie o przystąpienie do naszego okręgu. Odnośne pertraktacje są w toku. Pozatem warto jeszcze wspomnieć, że ostatnio z inicjatywy Egzekutywy krakowskiej powstało 9 organizacyj kobiet w zachodniej Małopolsce.

Referat o propagandzie i szeklu wygłasza dr Schwarzbart, omawiając dokładnie wszystkie odnosne kwestje i zarządzenia. Główna komisja szeklowa ustaliła kontyngent tegoroczny w sumie 30,000 szekli. Liczbę tę musimy uważać za minimalną i dążyć wszelkiemi siłami do jej przekroczenia. Należy w tym kierunku apelować nietylko do ogólnych sjonistów, ale również do frakcyj i federacyj, które po zaprowadzeniu jednolitego szekla zupełnie na polu popagandy szeklowej zawiodły.

Dyskusje nad referatami zagaił przewodniczący poseł dr. Thon, poczem przemawiają dr. Gross (Bielsko), dr. Hilfstein (Kraków), dr. Tisch i dr. Syrop (Nowy Sącz), inż. Loewenstein, Szmulewiczowa i mgr. Salpeter (Kraków). W odpowiedzi zabierają głos referenci dr. Feldschuh i dr. Schwarzbart.

W trakcie dyskusji zjawiają się na posiedzeniu dr. Szmarjahu, Lewin i członek Waad Leumi D. Borowoj, członkowie delegacji palestyńskiej Keren Hajessod. Zebrani powstają z miejsc i witają czcigodnych Gości burzą serdecznych oklasków.

Przew. pos. dr. Thon po zakończeniu dyskusji komunikuje, iż ze strony Egzekutywy światowej Organizacji Sjonistycznej w Londynie otrzymał wraz z tow. Neigerem, jako zastępcą członka Komitetu Akcyjnego, polecenie zamianowania specjalnej komisji, którąby przeprowadziła kontrolę i wydała opinję co do pensji urzędników sjonistycznych w naszej dzielnicy. Na mocy tego polecenia nominuje pos. dr. Thon w porozumieniu z tow. Neigerem komisję, w skład której wchodzą przedstawiciele wszystkich ugrupowań sjonistycznych, a mianowicie dr. Hilfstein jako przewodniczący, dr. Berkelhammer, Birnhack, Markus i dr. B. Seiden jako członkowie.

Następnie zabiera głos owacyjnie witany dr. Szmarjahu Lewin. Omawia obecną sytuację w sjoniźmie i Palestynie i prosi celem swobodniejszej wymiany zdań i bliższego kontaktu z towarzyszami o stawianie mu pytań, poczem na cały szereg pytań odpowiada we wspaniałej dłuższej mowie. Wywody dra Lewina uzupełnia tow. Borowoj który zwłaszcza w zakresie kwestyj ekonomicznych i społecznych udziela wiele bardzo cennych i rzeczowych wyjaśnień.

Około godz. 11 wieczorem zamyka krótkiem przemówieniem poseł dr. Thon posiedzenie Rady Partyjnej, które stało na wysokim poziomie i nacechowane było wielką powagą i dużem poczuciem odpowiedzialności po stronie wszystkich uczestników.

Uchwalone przez Radę Partyjną rezolucje podamy w jednym z najbliższych numerów.

—oSo—

Delegacja dyrektorów Keren Hajessod
u lorda Plumera

Jerozolima. (ŻAT) Wysoki Komisarz Palestyny, lord Plumer oraz generalny sekretarz rządu palestyńskiego płk. Symes przyjęli delegację głównej dyrekcji Keren Hajessod generalnych dyrektorów Keren Hajessodu dr. Hantke i poetę I. Joffe, jak również głównego sekr. Leona Hermana. Jest to pierwsza audjencja od czasu przeniesienia głównej dyrekcji Keren Hajessod z Londynu do Jerozolimy.

Lord Plumer, jak również płk. Symes dali wyraz swej sympatji dla działalności Keren Hajesod oraz wyrazili swoje zadowolenie z powodu przeniesienia biura Keren Hajessod do Jerozolimy, gdyż w ten sposób, ich zdaniem, Zarząd Keren Hajesodu lepiej się zapozna z potrzebami ekonomicznemi społeczeństwa żydowskiego w Palestynie.

Dementi w sprawie telegramu Weizmanna
„do Histadruth Haowdim"

Ziko donosi: Wiadomość, podana przez prasę palestyńską, jakoby na groźbę wystąpienia z Egzekutywy sjonistycznej przywódców robotniczych odpowiedział Weizmann, iż w takim razie sam wstąpi, — nie odpowiada prawdzie.

I katolicy przyznają słuszność
skargom żydowskim w Palestynie

Wiedeń. (ŻAT) W korespondencji z Jerozolimy przesłanej przez pewnego księdza katolickiego do „Reichspost", podkreślona jest słuszność zarzutów ludności żydowskiej w stosunku do obecnej ordynacji wyborczej do rad miejskich w Palestynie.

Organ kanclerza dr. Seipla stwierdza, że dzieje się krzywda ludności żydowskiej w Jerozolimie i Jaffie. W Jerozolimie okręgi wyborcze tak są podzielone, że mieszkańcy nowo powstałych dzielnic, zamieszkałych wyłącznie przez Żydów, nie mogą korzystać z praw wyborczych, zaś w Jaffie wydano zarządzenie, że mieszkańcy Tel Awiwu nie mają praw wyborczych w Jaffie, aczkolwiek prawnie i administracyjnie Jaffa oraz Tel Awiw tworzą dotychczas jedną gminę miejską.

Liczba przyjaciół sjonizmu wzrasta

Berlin. (ŻAT) Ostatnio szereg wybitnych osobistości niemieckich i żydowskich zgłosiło akces do niemieckiego Komitetu Pro-palestyńskiego. Między innemi do komitetu wstąpili: Niemiecki konsul generalny w Jerozolimie dr. Nord, prof. dr. Otto Marburg, przywódca mniejszości narodowej niemieckiej na Łotwie dr. Schumann, burmistrz Hamburga, dr. Schramm oraz prezes związku Żydów religijnych w Niemczech „Achduth", rabin dr. Unna. Akces rabina dr. Unna należy uważać za wyraz oficjalnego stanowiska niezależnej ortodoksji żydowskiej w Niemczech wobec Komitetu propalestyńskiego.

Palestyna na międzynar. Targach w Lipsku

Lipsk. (ŻAT) Na tegorocznych międzynarodowych targach w Lipsku, które się rozpoczęły dnia 6-go marca jest też reprezentowana Palestyna. Na oddziale międzynarodowej budowy miast wystawiane są plany miejskie Tel Awiwu, Nahalalu oraz innych miast i kolonij w Palestynie.

Pozatem liczne zdjęcia fotograficzne ilustrują rolnictwo i przemysł żydowski, jakoteż szkolnictwo i szpitalnictwo żydowskie w Palestynie.

Bajka o chrzcie rabina Sofji

Sofja. Korespondent ŻAT-nej upoważniony jest do zaprzeczenia wiadomości lansowanej przez pewną agencję o rzekomem przejściu na łono kościoła prawosławnego rabina Sofji Józefa Romanowa. W Bułgarji wychrzcił się rzeczywiście niejaki Józef Baron Romanow, uchodźca rosyjski, mieszkaniec miasteczka Stiven, który przyjął wiarę prawosławną. Romanow nigdy jednak nie był rabinem i tym samym nie mógł być rabinem Sofji.

Wynik procesu w sprawie afery magdeburskiej

Berlin (ŻAT) Krajowy Sąd Najwyższy w Hamburgu wydał wyrok w sprawie sędziego śledczego Köllinga i sekretarza sądowego Hoffmanna w Magdeburgu, pociągniętych do odpowiedzialności dyscyplinarnej pod zarzutem świadomego i złośliwego prowadzenia na fałszywej drodze śledztwa w sprawie mordu dokonanego na osobie buchaltera przemysłowca żydowskiego, Haasa. Sąd wydał wyrok na mocy którego sędzia śledczy Kölling został usunięty ze zajmowanego przezeń stanowiska, natomiast drugiemu oskarżonemu Hoffmanowi wymierzono małą karę dyscyplinarną.

Henry Ford chce być koniecznie filosemitą?

New Jork. (ŻAT) Komiczne zdarzenie przytrafiło się znanemu „królowi samochodów" Henry Fordowi w związku z tem, że chciał zademonstrować swoją życzliwość względem Żydów.

Gdy Ford przybył niedawno do Badbury, został on oblężony przez dziennikarzy oraz fotografów, którzy go chcieli sfotografować. „Aczkolwiek nie pozwalam się fotografować, jednak uczynię dla Pana wyjątek", oświadczył Ford, zwracając się do jednego z fotografów o semickim wyglądzie. Czynię to dlatego, dodał Ford, aby zadać kłam twierdzeniom, że jestem wrogiem Żydów. Pragnąc podkreślić, że nie jestem wrogiem Żydów, pozwalam aby Pan mnie sfotografował.

Nie mówiąc ani słowa fotograf dokonał kilka zdjęć fotograficznych, następnie zaś oświadczył Fordowi: „Dziękuję Panu, ale nie jestem właściwie Żydem, jestem Włochem".

W kalejdoskopie prasy

Żywot sejmu będzie przedłużony? — Harmonja między rządem, a parlamentem... — Rząd przeciwny wnioskom prawicy? — Prawicowe obawy i rekryminacje.

Z okazji zakończenia przez senat w sobotę dyskusji budżetowej (zapoczątkowanej w dniu 10. stycznia przez sejm), snuje **„Kurjer Polski"** optymistyczne uwagi na temat stosunku rządu do sejmu i naodwrót.

Nie wynika z tego oczywiście, by stosunek rządu do parlamentu był normalny. Powiedzieć tylko można, że spokojne stanowisko ciał ustawodawczych w całym szeregu wypadków skłania rząd do liczenia się z ich opinją.

Na tle tego stosunku rządu do parlamentu w pewnych kołach sejmowych lansuje się **pogląd, jakoby rząd nosił się z myślą przedłużenia żywotu obecnego parlamentu.** Nie sądzimy, by tego rodzaju zamiary rządu opierały się wyłącznie na potulności obecnego parlamentu. Przeciwnie, jesteśmy zdania, że rząd dlatego myśli o przedłużeniu kadencji obecnej, że nie jest dotychczas odpowiednio przygotowany do wyborów.

W każdym razie jednak zaważy też nietylko ten wzgląd zasadniczy. Parlament obecny, w niczem rządowi nie przeszkadza, a nawet czasem służy mu dobrą radą. Nic więc dziwnego, gdyby rząd współpracę z nim uważał za rzecz wcale wygodną.

Konserwatywny „Dzień Polski", pisząc o projekcie zmiany ordynacji wyborczej do parlamentu, m. in. podaje:

„Z nieoficjalnych rozmów z członkami Rządu zdaje się wynikać że Rząd byłby przeciwny zmniejszeniu liczby posłów i senatorów, przeciwny tworzeniu okręgów narodowościowych i przeciwny systemowi głosowania na listy".

Źródło wiadomości — „nieoficjalne rozmowy" — nie jest oczywiście niczem miarodajnem, ale mimo to endecja, chadecja itd. mocno się irytuje. **„Rzeczpospolita"** pisze:

Dziś staje się zupełnie jasnem, że zapatrywania Rządu w tej materji całkowicie pokrywają się ze stanowiskiem, zajętem przez lewicę i mniejszości narodowe. Rząd w danym wypadku nie występuje z otwartą przyłbicą, nie zdobywa się na publiczne zwalczanie projektu stronnictw sejmowych, ani na przedłożenie swego własnego projektu ,ale pocichutku „nieoficjalne koła rządowe" (czy nie koła „Wyzwolenia" z Min. Spraw Wew.?) idą na sukurs lewicy sejmowej.

(b)

Wiadomości z kraju

Uroczystości ku czci Tomasza Manna w Warszawie

Na cześć znakomitego pisarza niemieckiego, Tomasza Manna, bawiącego w gościnie w Warszawie, odbył się w sobotę wieczorem w salonach hotelu Europejskiego bankiet, wydany przez Polski Klub Literacki. Zebranie otworzył przewodniczący Klubu p. Ferdynand Goetel, poczem przewodnictwo objął p. Zenon Przesmycki (Miriam). Przemówienia wygłosili m. in. St. Przybyszewski (po niemiecku), Juljusz Kaden-Bandrowski (po niemiecku) i Horzyca (po polsku).

Odpowiedział po niemiecku Tomasz Mann, zaznaczając, że z chwilą, gdy dzięki inicjatywie angielskiej powstał Penklub, natychmiast wstąpił jako członek do tego międzynarodowego związku literackiego, gdyż zrozumiał odrazu, iż to jest najlepsza droga, wiodąca do prawdziwej pacyfikacji Europy. Następnie podniósł Mann znaczenie Polski jako placówki kulturalnej między wschodem a zachodem.

Po bankiecie odbył się raut, na który przybyli min. W. R. i O. P. Dobrucki, liczne grono osób ze sfer dyplomatycznych i świata kulturalno-artystycznego stolicy.

—o—

Doroczne Walne Zgromadzenie Związku żyd. inwalidów, wdów i sierót wojennych w Tarnowie

W ubiegłą niedzielę, odbyło się doroczne Walne Zgromadzenie tarnowskiego Związku żyd. inwalidów, wdów i sierót wojennych, które poprzedziło uroczyste nabożeństwo odprawione za poległych i zmarłych kolegów w Nowej Synagodze przez nadkantora B. Kamieniewskiego z chórem pod batutą Sokołowskiego. Prócz licznie zgromadzonych członków przybyli starosta Jägerman, komendant P. K. U. major Zakrzewski, kapitan Salacz, z ram. Dyr. Okr. Skarb. radca Gleicher, wiceburmistrz Dr. Mütz, wiceprezes Kahału adw. Dr. Spann, z ramienia Zarządu Głównego Zjednoczenia Związków żyd. inwalidów, wdów i sierót woj. wiceprezes Związku krakowskiego Dr. Teodor Molkner, członkowie Zarządu Nowej Synagogi: Mann, Spiro, Schinagel i Klein, Dr. Weiss i Kluger.

Po nabożeństwie zagaił Walne Zgromadzenie w sali stow. „Młodość" przewodniczący tarnowskiego Związku J. B. Langer, witając przybyłych przedstawicieli. Następnie sekretarz Bloch złożył szczegółowe sprawozdanie z całorocznej działalności Związku, wykazując stały rozrost organizacji, poczem skarbnik Engel r. Manu złożył sprawozdanie kasowe, a Komisja rewizyjna postawiła wniosek na udzielenie ustępującemu Wydziałowi absolutorjum.

Po sprawozdaniach przedstawił Dr. Teodor Molkner z Krakowa w blizko dwugodzinnem przemówieniu obecne położenie żydowskich inwalidów, wdów i sierót wojennych i stanowisko władz oraz społeczeństwa wobec tychże, wykazując, że silne zorganizowanie się jest w dzisiejszych warunkach jedynym właściwym środkiem prowadzącym do skutecznej ochrony przed krzywdami i do zrealizowania słusznych postulatów.

W toku ożywionej dyskusji zabierali głos wiceprez. Dr. Spann, Kluger, Goldberg, Eisig, Dorf i inni, poczem uchwalono absolutorjum ustępującemu Wydziałowi i dokonano wyboru nowego Wydziału z J. B. Langerem jako przewodniczącym, Eisigiem Dorfem jako wiceprezesem, Bernardem Lasterem jako sekretarzem, Blochem Jakóbem jako zast. sekret., Dawidem Englem r. Mannem jako skarbnikiem i Chaimem Gottliebem jako zast. skarbnika.

—o—

Krwawa środa w Stryju przed sądem

W Stryju rozpoczyna się dziś 15 bm. wielki proces polityczny, będący epilogiem pamiętnej krwawej środy z ubiegłego roku. Jak sobie nasi czytelnicy przypominają, był gmach starostwa stryjskiego 31 marca 1925 r. widownią krwawej demonstracji bezrobotnych. W wyniku starcia z policją kilka osób padło na miejscu, a ich pogrzeb przemienił się w manifestację miejscowych robotników, przy udziale delegatów stronnictw socjalistycznych i komunistycznych z szeregu innych miast.

Pod zarzutem zainicjowania demonstracji zostało aresztowanych kilkadziesiąt osób. Z tych 43 osoby staje we wtorek przed sądem stryjskim pod zarzutem zbrodni gwałtu publicznego, występku zbiegowiska i td.

Powołano około 40 świadków dowodowych, a podobno około 100 odwodowych. Proces potrwa około 20 dni.

Obronę będą wnosili adwokaci pp. Dr Axer (ze Lwowa), Dr. Harasymów i Dr Wandel ze Stryja.

—o—

PRZYJĘCIE DLA LITERATÓW U PREZYDENTA. Onegdaj odbyło się przyjęcie w Zamku, wydane przez p. Mościcką dla przedstawicieli literatury i prasy. Wśród gości byli obecni wybitni literaci i dziennikarze oraz przedstawiciele generalicji. Z pośród sfer politycznych nie było nikogo. Prasę żydowską zastępowali pp. J. Heftman i Finkelstein.

W SPRAWIE „DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO". Odnośnie do „Dziennika Warszawskiego" organu sjonistycznego założonego w styczniu br. przez posła Dra Reicha, a który niedawno temu przestał wychodzić, otrzymujemy od posła Dra Reicha z Francji, gdzie poseł Dr Reich bawi obecnie w charakterze członka delegacji parlamentarnej, oświadczenie z prośbą o ogłoszenie, iż poseł Dr Reich jako redaktor naczelny pisma nie dał swego zezwolenia na jego zawieszenie, a nawet o tym zamiarze nie był uprzednio powiadomiony. Poseł Dr Reich oświadcza, iż po powrocie do kraju przedsięweźmie starania celem ponownego uruchomienia pisma.

STRAJK W TEATRZE ŁÓDZKIM Z Łodzi donoszą: Przedstawiciele magistratu łodzkiego oświadczyli, iż nieuwzględnią żądań pracowników teatralnych, gdyż na to nie pozwala budżet miasta. Wobec powyższego strajk w teatrze miejskim w dalszym ciągu jest proklamowany, co spowodowało całkowite zawieszenie przedstawień.

SAMOBÓJSTWO MATKI I CÓRKI. W Warszawie mieszkały żona i dwie córki byłego obywatela ziemskiego, zmarłego niedawno Chałatkiewicza. Jedyną żywicielką rodziny była córka Edyta. Chałatkiewiczowa i druga córka nie chciały być ciężarem dla Edyty, która pracowała ponad siły. Onegdaj, kiedy Edyta wydaliła się z domu, matka i córka przecięły sobie nożem żyły na rękach. 60-letnią p. Chałatkiewiczową znaleziono martwą. Córka jej zmarła po dwóch godzinach. Tragiczny ten wypadek wywołał ogromnie przygnębiające wrażenie.

STULETNI ZŁODZIEJ. Lwowska kronika sądowa zanotowała wyjątkowy wypadek: Przed sędzią aresztanckim stanął najstarszy chyba złodziej w Polsce, 100-letni Jan Luków, oskarżony o drobną kradzież bielizny damskiej. Sędzia wydał dość łagodny wyrok, skazał bowiem starca na 7 dni aresztu.

DROBNE WIADOMOŚCI ŻYDOWSKIE

PREMJER IRAKU ZWIEDZA SZKOŁY ŻYDOWSKIE. Premjer Iraku Jafar Askari Pascha odwiedził szkoły gminy żydowskiej w Bagdadzie. Premjer był obecny na lekcjach języka arabskiego oraz hebrajskiego i wyraził zadowolenie z powodu postępów uczniów. Przed wojną obecny premjer Iraku był nauczycielem języka tureckiego w szkołach „Alliance Israelite" w Bagdadzie.

ZGON DZIAŁACZA ŻYDOWSKIEGO. We Wiedniu zmarł w sędziwym wieku, jeden z najstarszych i najsłynniejszych adwokatów i polityków wiedeńskich, dr. Józef Müller. Dr. Müller był zasłużonym działaczem oraz członkiem wielu towarzystw naukowych. Dr. Müller pozostał do ostatniej chwili swego życia. Żydem narodowym, acz kolwiek cała rodzina jego jest całkowicie zasymilowana.

GEST DRA SEIPLA. W związku z reprezentacyjnym balem akademików żydowskich w Austrji, którego dochód przeznaczony został na rzecz „Mensa Academica Judaica", wiele wybitnych chrześcijańskich osobistości nadesłało ofiary na rzecz tej instytucji. W liczbie ofiarodawców jest również kanclerz związkowy Dr Seipel oraz rektor uniwersytetu wiedeńskiego prof. Molisch.

ZRABOWANIE CENNYCH ZABYTKÓW ŻYDOWSKICH W MIASTECZKU WĘGIERSKIEM. W miasteczku węgierskiem rabusie napadli w nocy na miejscową bóżnicę żydowską i zrabowali wszystkie srebrne naczynia będące własnością gminy żydowskiej. Zostały też zrabowane cenne zabytki żydowskie o dużej wartości artystycznej, pochodzące z XVI oraz XVII stulecia.

Program stacyj radjofonicznych

Wtorek, 15 marca

Kraków (422 m) 17'15—18'40 Transmisja koncertu warszawskiego. 18'45—19'05 Odczyt. „O krajobrazie podmorskim", wygł. Dr J. Smoleński, prof. U. J. 19'30—19'55 Odczyt pt. „Ruch paneuropejski, a panazjatycki", wygł. Dr W. Ormicki, asyst. U. J. 20—20'30 Przerwa, ewentualnie komunikaty. Od 20'30 Transmisja koncertu warszawskiego.

Warszawa (1111 m) 15—15'25 Komunikaty: gospodarczy i meteorologiczny. 16'10—16'30 Muzyka

i żywe słowo. 16'30 Przemówienia. 16'45—17'10 Odczyt pt. „Książka i człowiek". 17'15—18'40 Koncert 18'40—19 Rozmaitości. 19—19'25 Odczyt pt. „Carbatiuszka Iwan Wasyljewicz". 19'45—20'10 Odczyt pt. „Wrażenia z Meksyku". 20'10—20'30 Przerwa. Przypuszczalne komunikaty. 20'30 Koncert wieczorny kameralny.

Wiedeń (517.2, 577 m) 16'15 Koncert. 20'05 Wied. orkiestra symfoniczna.

Berlin (483.9, 566 m) 16'30—18 Orkiestra kameralna. 20'30 Koncert Beethovena

PRZEGLĄD GOSPODARCZY.

Unormowanie dostaw państwowych

Poniżej podajemy w dokładnem streszczeniu okólnik, który zmienia dotychczasowe zasady stosowane przy dostawach państwowych. Okólnik przewiduje następujące zasady:

Umowy winny być zawierane zasadniczo tylko z firmami, przygotowanemi technicznie i finansowo.

Umowy należy zawierać bezpośrednio z producentami względnie ich upełnomocnionymi reprezentantami, unikając pośredników. Umowy winny być zawierane przy uwzględnieniu cen stałych.

Umowy długoterminowe obejmujące więcej, aniżeli jeden okres budżetowy, można zawierać tylko w wyjątkowych wypadkach, np. gdy chodzi o stworzenie produkcji nieistniejącej w kraju i o ile w obowiązującym budżecie jest preliminowaną przynajmniej pierwsza rata należności z tytułu długoterminowej umowy lub o ile ustawa skarbowa na bieżący okres upoważni rząd do zaangażowania umową kredytów, które będą objęte przyszłemi budżetami.

Przy zawieraniu umów należy pobierać zarówno wadja jak i kaucje.

Kary konwencjonalne winny być pobierane w wysokości procentów prawnych w stosunku rocznym.

Zaliczki mogą być wydawane zasadniczo do wysokości 35 proc. ceny umownej.

Udzielanie zaliczek ponad 35 proc. jest dopuszczalne tylko w stosunku do firm wyłącznie pracujących dla rządu i tylko za zgodą ministerstwa skarbu, przytem na podstawie szczegółowo uzasadnionego wniosku zainteresowanego ministerstwa.

W umowach na dostawę artykułów lub towarów gotowych, zaliczki są niedopuszczalne.

Projekt każdej umowy mającej większe znaczenie gospodarcze winien uzyskać aprobatę komitetu ekonomicznego Rady ministrów.

Wszystkie umowy zagraniczne winny być przesłane ministerstwu skarbu do zaopinjowania z wyjątkiem zakupów przeprowadzanych przez następujące instytucje państwowe; wyższe zakłady naukowe, główny urząd miar i wag, państwowy instytut geologiczny i państwowy instytut meteorologiczny.

Umowy zagraniczne winny być zawierane w walucie obcej.

Należności względnie zaliczki za dostarczane artykuły sprowadzane z zagranicy winny być wypłacane w walucie zagranicznej z tem zastrzeżeniem, że nie będą one wydawane do rąk dostawców kraju, lecz będą przekazywane przez Bank Polski bezpośrednio do firmy zagranicznej uskuteczniającej dostawę lub też do banku zagranicznego na rachunek tej firmy.

—o§o—

O zawieszenie podatku obrotowego od eksportu płodów rolnych

Kupiec krajowy, eksportujący polskie płody rolne zagranicę, nie może wytrzymać konkurencji z kupcem zagranicznym, gdyż musi opłacać podatek przemysłowy od eksportowanych produktów. Wynikiem tego jest, że eksport płodów rolnych z Polski zagranicę przechodzi stopniowo do eksporterów zagranicznych, co doprowadza do ruiny setki istniejących placówek gospodarczych. Ze względu na to, że nie jest rzeczą możliwą pociągnięcie do obowiązku opłacania podatku przemysłowego w Polsce kupców zagranicznych, skupujących płody rolne w Polsce i eksportujących je zagranicę, Zarząd Centrali Związku Kupców w imieniu zrzeszenia eksporterów płodów rolnych i ich przetworów przy C. Z. K. zwrócił się do ministerstwa Skarbu i do Ministerstwa Przemysłu i Handlu z prośbą o zawieszenie na mocy art. 24 ustęp trzeci punkt 1 ustawy o podatku przemysłowym, podatku od obrotu, przypadającego od eksportu płodów rolnych.

Kalendarzyk podatkowy

Podatek przemysłowy.

Podatek przemysłowy od obrotu, osiągniętego w m-cu styczniu, dla przedsiębiorstw, obowiązanych do wpłat miesięcznych, płatny jest z karą za zwłokę, licząc karę od dnia 2 marca.

Podatek przemysłowy od obrotu, osiągniętego w miesiącu lutym, dla przedsiębiorstw, obowiązanych do wpłat miesięcznych, płatny jest do dnia 15. marca, a w terminie ulgowym do dnia 29. marca.

Zaliczka na podatek przemysłowy za IV kwartał 1926 r. płatna jest z karą za zwłokę od nieuiszczonych rat, licząc karę od 29 stycznia.

Zeznania o obrocie.

Wyjaśnienia i załączniki do zeznań o obrocie za 1926 r. składać można w dalszym ciągu.

Podatek dochodowy.

Termin składania zeznań o dochodzie za 1926 r. dla osób fizycznych i spadków wakujących upływa z dniem 1-ym kwietnia, dla osób prawnych z dniem 1 maja.

Do dnia 1 maja należy wpłacić połowę podatku od zeznanego dochodu.

Podatek od nieruchomości.

Państwowy podatek od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich za IV kwartał 1926 r. płatny jest w ciągu 14 dni od daty wezwania płatniczego.

Podatek od lokali.

Państwowy podatek od lokali za I kwartał 1927 r płatny jest w ciągu 14 dni od daty wezwania płatniczego.

Kara za zwłokę.

Kara za zwłokę od wszystkich zaległości w podatkach bezpośrednich i opłatach stemplowych bez względu na czas ich powstania wynosi 2 proc. miesięcznie.

Stawka ta obowiązuje do 31 marca, a od 1 kwietnia Min. Skarbu zapowiada przywrócenie 4 proc.

—o—

KONWERSJA LISTÓW HIPOTECZNYCH AKCYJNEGO BANKU HIPOTECZNEGO.

Akcyjny Bank Hipoteczny we Lwowie konwertuje 4 i 4½ proc. listy hipoteczne począwszy od 10 bm. i wydaje za listy emitowane: przed 1,8 1914 r. za 100 koron nowe listy złot. w stosunku zł. 9,47 gr., za emitow. od 1,8 1914 r. do 31.12 1918 r. po zł. 4,50 za sto kor. Z r.1919 po zł. 6,42 za 1000 kor. Z r. 1921 za mp. 7000 po 1,40 zł. Z r. 1922 za mp. 70,000 po zł. 4,50.

Kupony płatne do 1 listopada 1926 r. będą wypłacane gotowizną.

W SPRAWIE PROLONGATY POZWOLEŃ PRZYWOZU.

W związku z otrzymanem wyjaśnieniem Wydziału Handlu Zagranicznego Ministerjum Przemysłu i Handlu, Stowarzyszenie Kupców Polskich komunikuje, że Centralna Komisja Przywozowa nadal nie będzie załatwiać podań o prolongowanie niewykorzystanych pozwoleń przywozu. Podania takie traktować należy narówni z nowemi podaniami, również rozpatrywane one będą na zasadach ogólnych tj. tylko w razie istnienia wolnego kontyngentu.

ZWYŻKA CEN POLSKIEGO CHMIELU. Wobec szczupłych zapasów chmielu i znacznego zapotrzebowania ze strony zarówno krajowego, jak i zagranicznego przemysłu browarniczego, ceny chmielu, w szczególności gorszych gatunków, wykazują w dalszym ciągu zwyżkową tendencję. Ożywienie na targu chmielowym w styczniu br. spowodowało jeszcze większe wyczerpanie zapasów, wobec czego należy oczekiwać z wiosną dalszej zwyżki cen. Ceny w sprzedaży dla browarów notowano: 130 dolarów za 50 kg. doborowego chmielu polskiego i od 110 do 125 dolarów za 50 kg. chmielu niższych gatunków. W dalszym ciągu napływają poważne zapotrzebowania.

ZAGRANICA INTERESUJE SIĘ POLSKIEMI PAPIERAMI DYWIDENDOWEMI. Według sprawozdań izb handlowych i innych instytucyj gospodarczych, w ostatnich tygodniach daje się zauważyć znaczne zainteresowanie zagranicy naszemi papierami dywidendowemi. Coraz częściej przychodzą również z zagranicy zapytania co do papierów procentowych. W szczególności zakupione zostały przez zagranicę za poważne kwoty listy zastawne instytucyj emisyjnych małopolskich i poznańskich. Największe zainteresowanie wykazała w tym kierunku Ameryk. Zmniejszyły się natomiast obroty w dziale winkulacji zagranicznych i akredytywy, co przypisują ograniczeniu eksportu produktów rolnych, jaj, nierogacizny.

Z TEATRU ŻYDOWSKIEGO.

„Skarb"

Komedja w 3 aktach D. Pińskiego.

Znakomity autor „Eisika Szeftla" miał w „Skarbie" kapitalny pomysł. Syn grabarza, młody idjota i jąkała, grzebiąc swego pieska — i to na grobie świętego cadyka — wykopał przypadkowo kilkanaście złotych imperjałów (imperjał to stara rosyjska moneta, wartości 15 rubli). Córka grabarza, młoda, rezolutna dziewczyna w sam Tiszab'aw zakupiła sobie najelegantszą toaletę, pierścionki, złoty zegarek i kolczyki. Wieść o skarbie lotem błyskawicy przeleciała po miasteczku. Szał złota ogarnia wszystkich, taniec koło złotego cielca, nikogo nie oszczędza. Całe miasteczko, młodzi i starzy, dzieci i rodzice, kobiety brzemienne i babki wędrują na cmentarz. Klasyczny przykład masowej hypnozy na tle żydowskiej nędzy małego miasteczka.

„Skarb" Pińskiego, istne pendant do „Volpony", jest jednak tylko doskonałą udramatyzowaną nowelą. Brak jej akcji elementu walki. Niema konfliktu ani na płaszczyźnie duszy ani na płaszczyźnie społecznych antagonizmów. Pozwala jednak autorowi i aktorom sięgnąć po odwieczny inwentarz tragikomicznych typów małego miasteczka, które przeniesione na scenę, serdecznie mogą ubawić.

W pomysłowej inscenizacji p. Turkowa, który z czterech aktów oryginału wykroił trzy akty, skorzystali z tego nasi aktorzy w całej pełni. Rolę córki grabarza zagrała p. D. Blumenfeld ze zwykłym sobie temperamentem, niestety nie ujarzmionym w karby artystycznego umiaru. Prawdziwy typ małomiasteczkowego grabarza przeniósł na scenę p. Nysenzwajg, stwarzając jednolitą i skonsolidowaną sylwetkę. Dobrą matką była p. Rosen. Najlepszą jednak kreację stworzył p. Brakarz, który z postaci idjotycznego jąkały wydobył ludzkie akcenty. Szczere uznanie należy się za tę kreację temu sumiennemu „pracowitemu i inteligentnemu aktorowi. Doskonałym był p. Staw jako szadchen. Młody ten aktor okazał prawdziwy talent do ról charakterystycznych. Warto jeszcze zwrócić uwagę na p. Orena, jako bardzo dobrego mało- miasteczkowego bogacza, pp. Badera, Messingera, Wolmuta, Worta. Reszta zespołu ze swych epizodycznych rólek należycie się wywiązała.

Sztuka ze względu na ciekawe tło i dobrą grę artystów winna mieć powodzenie. M. K.

—o—

Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO.

„Dobór naturalny"

Komedja w 3 aktach G. Berr'a i P. Gavault'a.

Komedja powojenna o tendencjach przedwojennych, oparta na typowo francuskiej obserwacji. Dobroduszne, pozbawione satyrycznego zacięcia dowcipy pod adresem tak nowobogackich, jak i leniwej, od pracy stroniącej arystokracji. Ostateczny finał: trjumf miłości jako wynik naturalnego doboru ludzi, łączących się ze sobą na podstawie węzłów inteligencji, sympatji, dobrze zrozumianego interesu życiowego a nie na podstawie gonitwy za tytułami lub posagiem. Komedja przytem zabawna, lekka, musująca tym Francuzom wrodzonym dowcipem.

Zagrano ją wybornie. P. Jednowski jako książę de Coulaine zagrał swą rolę z dystynkcją i umiarem. Dużo wdzięku włożyła w swą rolę p. Kossocka, wiele komizmu p. Leliwa. P. Klońska-Sauerowa, nieco za młoda na rolę matki dorosłej już córki, pokryła ten niedobór naturalny rozmachem temperamentu. Naturalną swobodę zademonstrowała nam p. Kostecka.

Clou jednak premjery stanowiła kreacja p. Nowakowskiego, który w ostatniej chwili objął po chorym p. Burnatowiczu rolę szofera — doktora filozofji, uposażając ją w dowcip i niewymuszoną swobodę.

Wspomnijmy jeszcze o p. Niewiarowiczu, tym najszczęśliwszym, bo najczęściej grającym aktorze p. Kulakowskim, p. Brodzikowskim jako dobrym notarjuszu i p. Żurowskim jako służącym, by nikogo z grających nie pominąć. M. K.

Po sesji Rady Ligi Narodów

Kraków, 15 marca.

(K) Obecna sesja Rady Ligi Narodów zakończyła się kompromisem, który w ostatniej chwili był nawet niespodzianką, ponieważ trudności tak w sprawie Zagłębia Saary, jakoteż szkolnictwa na Górnym Śląsku były tak wielkie, że obawiano się rozbicia rokowań .Widocznie jednak tendencje utrzymania prestiżu Ligi były tak silne, iż trudności zostały usunięte a kompromis został doprowadzony do skutku.

W sprawie Zagłębia Saary uchwalono jedno głośnie rezolucję sformułowaną przez Scialoię, przyjmującą do wiadomości sprawozdania komisji rządowej, tyczącej się zabezpieczenia ruchu kolejowego w Zagłębiu. Francuskie wojska mają być w Zagłębiu w ciągu trzech miesięcy wycofane, a straż nad kolejnictwem ma objąć specjalnie w tym celu uformowana międzysojusznicza straż kolejowa, której kontygent ustalono na 800 żołnierzy z tem, że upoważnia się komisję rządową kontygent ten obniżyć, o ile zajdą możliwości ku temu.

Dla objaśnienia naszych czytelników podajemy, że na podstawie artykułów 45—50 Traktatu Wersalskiego, Niemcy ustąpiły na rzecz Francji kopalnie węgla znajdujące sie w Zagłębiu Saary na własność całkowitą i bezwzględną. Ta cesja, pomyślana jako odszkodowanie za zniszczenie przez Niemców kopalni węgla na północy Francji, nie przesądza sprawy przynależności państwowej Zagłębia. W myśl bowiem artykułu 49, ma ludność Zagłębia po 15 latach wypowiedzieć się drogą plebiscytu, do jakiego państwa chce należeć. Do tego czasu zarząd Zagłębia powierzony został komisji, składającej się z pięciu członków, mianowanych przez Radę Ligi. Jeden z członków komisji musi być Francuzem, drugi pochodzić z Zagłębia, a trzej pozostali mają być przedstawicielami państw neutralnych. Dotychczas Francja utrzymywała w Zagłębiu silną załogę wojskową, która obecnie ma być wycofana i zastąpiona przez aljancką straż kolejową, której kontygent uchwalono na 800 żołnierzy.

Także w sprawie szkolnictwa osiągnięto kompromis, który może w zupełności zadowolić Polskę. Uchwalono bowiem ustanowić na Śląsku komisję mieszaną, złożoną z Polaka, Niemca i neutralnego szwajcarskiego pedagoga. Wrazie wątpliwości, czy dziecko naprawdę w domu mówi po niemiecku, ma decydować komisja, względnie neutralny pedagog, przyczem już teraz ze szkół niemieckich mają być wydalone dzieci nie polskich obywateli państwowych, albo też zgłoszone przez nieupoważnionych opiekunów, albo też należące do innego okręgu szkolnego, albo też dzieci niepodlegające przymusowi szkolnemu. We wszystkich tych sprawach decydować ma mieszana komisja. Dzieci, których rodzice w czasie ankiety w roku 1924, podali jako język ojczysty język polski, nie mogą być przyjmowane do szkół niemieckich. Natomiast na życzenie rodziców mogą być tam przyjmowane dzieci, których rodzice w czasie ankiety w roku 1924 podały, jako język ojczysty polski i niemiecki(„dzieci dwujęzyczne").

Uchwalono też zasystować wszelkie kary nałożone na rodziców, którzy nie stawili się na wezwanie władz polskich, celem wyjaśnienia, jaki jest język macierzysty ich dzieci.

Ze sceny i estrady

WIECZÓR AUTORSKI BENJAMINA RESSLERA

We czwartek dnia 17 bm. o godz. 8 wiecz. odbędzie się w sali „Merkaz Haceirim" (gmach gminy żydowskiej, Krakowska 41) wieczór autorski znanego żydowskiego pisarza Benjamina Resslera autora „Świateł i cieni", sztuki granej w Krakowie.

Autor odczyta referat „Dziś i jutro w literaturze i życiu", fragmenty z powieści palestyńskiej, akt nowego dramatu, nowele i szkice.

Słowo wstępne wypowie red. Dr M. Kanfer.

—o—

— **Z KRAKOWSKIEGO TEATRU ŻYDOWSKIEGO.** Dziś św. wtorek „Volpone" piękna i oryginalna komedja St. Zweiga według Ben Jonsona. Dochód z tego przedstawienia przeznaczony na rzecz „Żyd. Tow. Oświaty Ludowej" w Krakowie. Jutro we środę odbędzie się w sali teatru o godzinie 8 wieczór odczyt znanego żydowskiego krytyka literackiego, redaktora dziennika „Der Wilner Tog", redaktora leksykonu pisarzy żyd., współtwórcy Żyd. Instytutu Naukowego we Wilnie, Zalmena Rejzena, n. t. „Zmierzch języka żyd. a egzystencja narodu żydowskiego". Odczyt ten urządza Towarzystwo „Krakowski Teatr Żydowski". Na Purim przygotowuje się bardzo wesoły i urozmaicony program, w skład którego wejdą utwory humorystyczne Szaloma Alejchema, Goldfadena, Tynkelera oraz sketche z ostatnich aktualności żydowskiego życia. W przygotowaniu „Uwięziona", głośna sztuka Bourdet'a.

— **Z TEATRU M. IM. J. SŁOWACKIEGO.** Dziś we wtorek poraz 3-ci „Dobór naturalny" komedja Berr-Gavault'a, która dzięki aktualnej treści i zabawnej akcji, życzliwie przyjęto przez publiczność i krytykę, zapowiada się jako nowy, wybitny sukces sezonu. „Dobór naturalny" powtórzony będzie w tym tygodniu tylko we czwartek.

W próbach pod kierunkiem reż. Sosnowskiego „Franek Rakoczy" Władysława Orkana.

— **TEATR „NOWOSCI".** We wtorek i środę teatr zamknięty, z powodu wyjazdu i przygotowań do premjery „Tomcia Palucha", która odbędzie się we czwartek 17 bm. o godz. 4 popołudniu po cenach całkiem zniżonych, 60 gr., 80 gr., 1.30 Zł., 1.90 Zł., 2.60 Zł., z podatkiem gminnym, garderobą i programem. Interesująca bajka, piękna wystawa, balety, pomysłowe, zaciekawia nietylko najmłodszych, lecz starszych i dorosłych. Bajkę prowadzi Dyr. Dobiesław.

— **PO PREMJERZE W „BAGATELI".** Wczorajsza premjera drugiego ekranu „Qui pro quo", p. t. „Na to chodź pan" spotkała się z gorącem przyjęciem. Oklaskiwano zwłaszcza sketch „Cokolwiek Szopena" (M. Zimińska i A. Dymsza), piosenka „No o chodź pan" (M. Zimińska), „Z fajerem (H. Buczyńska, M. Parnellowa i A. Dymsza), brawurowe tańce Niny i Feliksa Parnellów, piosenki K. Krukowskiego, oraz resztę programu. Dziś i jutro ostatnie dwa występy „Qui pro quo". Powtórzona będzie wczoraj sza premjera „Na to chodź pan". Kasa sprzedaje bilety od godziny 9 rano bez przerwy.

— **„POCIĄG WIDMO".** W najbliższych dniach teatr „Bagatela" przygotowuje dla publiczności teatralnej ciekawą nowość z repertuaru scen amerykańskich i angielskich pod tytułem „Pociąg widmo" Arnolda Ridley'a. Jest to fascynująca sztuka teatralna, którą w formie scenarjusza filmowego reżyseruje p. Piekarski i wystawi na jednem z nocnych przedstawień w teatrze „Bagatela".

— **IV. PORANEK SYMFONICZNY ZWIĄZKU MUZYKÓW,** urządzony wspólnie ze Syndykatem dziennikarzy krakowskich ku czci Fryderyka Chopina pod protektoratem wojewody krakowskiego, p. Ludwika Darowskiego i prezydenta m. Krakowa inż. Karola Rollego, odbędzie się w niedzielę, dnia 20 marca br. o godz. 11-tej przedpoł., w sali Starego Teatru. Dyrguje: Zdzisław Górzyński, współdziałają, ja ko soliści p. Ludmiła Berkwitzówna, pianistka, która odegra koncert fortepianowy F.moll i p. Artur Socha, art. dram teatru miejskiego. Ponadto w programie: Gałuzunowa: „Chopinana" i Noskowskiego „Step". Bilety w cenie po 3, 2 i 1 złoty do nabycia u p. Lipskiego, ulica Sławkowska 8.

—o—

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

KRAKOWSKI TEATR ŻYDOWSKI (Bocheńska 7)
(pocz. o godz. 8 wiecz.)

Wtorek: „Volpone".

TEATR MIEJSKI IM. J. SŁOWACKIEGO
(pocz. o godz. 7'30 wiecz.)

Wtorek: „Dobór naturalny".
Sroda: „Wiecznie młody" (popularne).

TEATR POPULARNY „NOWOŚCI"
(pocz. o godz. 7'30 wiecz.)

Wtorek: Teatr zamknięty.
Sroda. Teatr zamknięty.

„QUI PRO QUO" W BAGATELI

Wtorek: „No to chodź pan".
Sroda: „No to chodź pan".

—o—

REPERTUAR KINOTEATRÓW

WARSZAWA: „Ben Hur".
UCIECHA: „Ben Hur".
BAGATELA: „Szatan w jedwabiach".
NOWOŚCI: „Chluba kompanji" i „Śladem Amundsena".
REDUTA: „Okręt śmierci" i komedja
SZTUKA: „Metropolis".
PROMIEŃ: Zazdrość (Lya de Putti).

— **WIECZÓR POEZJI HEBRAJSKIEJ.** Krakowska organizacja „Haszomer Hacair" przygotowuje wieczór poezji hebrajskiej. Na program wieczoru złożą się recytacje najnowszych utworów hebrajskich (m. in. wyimki z „Jamim welejlot" — Bystryckiego) i inscenizacja utworu Landaua p. n. „Masada".

— **KOLLEGJUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH** (Rynek gł. A—B l. 39) wtorek, 15 bm. prof. Uniw. Dr. Wit. Wilkosz: Materja a elektryczność; środa: 16 bm.: Dr. Adolf Klęsk: Starzenie się i nowe metody odmładzania; czwartek, 17 bm.: Dr. Stanisław Colonna Walewski: Człowiek współczesny w walce z materjalizmem. Pocz. o godzinie 7 wiecz.

—o—

— **W RAMACH TYGODNIA JUBILEUSZOWEGO** Stow. żyd. słuchaczy U. J „Ognisko" w Krakowie, odbędzie się dziś we wtorek 15 bm. w Coll. Novum, sali Nr 66 o godz. 8-mej wieczorem Zebranie informacyjne. Członków-założycieli uprasza się o niezawodne i punktualne przybycie.

— **MERKAZ HACEIRIM** (Krakowska 41). Dziś we wtorek o godz. 8 wieczór zebranie członków. Na porządku dziennym: Akcja dla bezrobotnych w Palestynie. Referuje tow. Dr Menasche.

— **S. K. A. „EMUNAH".** Komisja egzaminacyjna K! ukonstytuowała się w następującym składzie: A. H. inż. Weksner — dla kodeksu honorowego. A. H. Mgr. Salpeter — dla hist. żydowskiej. A. H. Dr Feldschuh — dla hist. sjonizmu. Pierwszy egzamin fuksów odbędzie się we czwartek dn. 17 bm.

Nadesłane książki i czasopisma

Z wydawnictwa „Rój", Warszawa:

DR. OSKAR SKARBEK — TŁUCHOWSKI: „ARIEKINI I KOLOMBINI". (Cena 30 gr.) Jest to tomik, poświęcony zbyt może frywolnym, ale barwnym obyczajom Wenecji XVIII w.

DR. I. P. ZAJĄCZKOWSKI: „TAJNIKI SZPIEGOSTWA NIEMIECKIEGO".

„DI NAJE GEZELSZAFT". Miesięcznik socjalistyczny (w jęz. żyd.). pod redakcją Jechiela Haperna. Zeszyt za luty i marzec br. zawiera artykuły B. Lockera („Żydowski kapitał i żydowska praca"), Fr. Adlera („Liga Narodów a Międzynarodówka socjalistyczna"), Artura Holitschera („Sznaghaj a problemy rewolucji"). Dr. I. Rubina („Lud - naród, golus - Erec Izrael"), M. Grossa („Liryka rewolucyjna,") i w. in. — Adres: Warszawa, Św. Jerska 36/34.

DR. NADJA STEIN: „DIE CHALUZAH". Wyd. Światowej Org. Kobiet sjonistycznych. (Womens Internatioenal Zionist. Org., Londyn, 75 Great Russell, Str. 1) — Miła, piękna i ciepło napisana książeczka, ozdobiona 10 pięknemi fotografjami. Kobiety żydowskie w golusie.

Również ukazał się pierwszy okólnik (Arbeitszirkular) tejże Organizacji pt. „Pioniere und Helfer" pod redakcją sekretarki Biura Głównego p. Margit Mechner.

„HASZACHAR". Miesięcznik dla młodzieży i dzieci. Zeszyt za marzec br., część polska i hebrajska. — Lwów, pl. Strzelecki 4.

„Inwalida Żydowski". Miesięcznik. Organ Zjedn. Związków żyd. inw. woj. Rzpl. P. — Zeszyt za marzec br. Kraków, ul. Skawińska 2.

„PANEUROPA". Zeszyt za marzec br. zawiera: R N. Coudenhove- Kalergi „Europäische Parteien" i Dr. Otona Deutscha o znaczeniu karteli dla Paneuropy. — Wiedeń, I. Hofburg.

„SZTUKI PIĘKNE". Numer 5-ty (3-go Rocznika) za luty 1927 r. pod redakcją prof. Władysława Jareckiego ukazał się już w handlu. Numer zdobią: 43 reprodukcyj w tekście, 1 rotograwjura wielobarwna „Wazon", ze zbiorów p. St. Ryszarda w Krakowie. Cena egzempl. 5 zł., prenumerata kwartalna 14 zł. Kraków, Wolska 19.

„DUS JIDISZE TEATER" kwartalnik pod redakcją dr. M. Weicherta z artykułami Teitelbauma o naturaliźmie i konwencjonaliźmie w teatrze, Szypera o prymitywnej dramatyce u Żydów, Lubomirskiego o teatrze rosyjskim, Weicherta o Reinhardtcie i bardzo obfitą kroniką teatralną.

Adres: Nalewki 2a, Warszawa.

Gizela Osterjung — Sanok
Dawid Dym — Lisko
zaręczeni
w marcu 1927 r.

Kompromis w sprawie zmiany ordynacji wyborczej - osiągnięty?

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 14 3. Sin. Jak się dowiadujemy, usiłowania marszałka Sejmu celem doprowadzenia do kompromisu w sprawie zmiany ordynacji wyborczej dały pewien pozytywny rezultat. Kompromis ten, jak krążą pogłoski, został osiągnięty na tej podstawie, że na kresach wschodnich i w Małopolsce wsch. zostaną utworzone szersze okręgi wyborcze, przyczem mniejszość polska i żydowska korzystać będą z prawa tworzenia związków list wyborczych. Pan marszałek sejmu przypuszcza, że na tej podstawie uda się skłonić lewicę do powrotu na komisję konstytucyjną. Gdyby to istotnie nastąpiło odbędzie się już jutro posiedzenie komisji konstytucyjnej z porządkiem dziennym: Projekt ustawy o zgromadzeniach, projekt ustawy o zwalczaniu komunizmu, oraz ewentualne rozpatrywanie wniosku o zmianie ordynacji wyborczej.

Przed zwołaniem Sejmu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 14 3. Sin. Pan marszałek sejmu ma zamiar zwołać na jutro posiedzenie konwentu senjorów dla ustalenia przyszłych prac sejmu.

Imponująca wystawa przemysłu polskiego na Targach wiedeńskich

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 14. 3 (D). Dziś o godz. 9·30 przedpołudniem nastąpiło uroczyste otwarcie Targów wiedeńskich. Na otwarcie przybył prezydent republiki austrjackiej Heinisch, kanclerz Seipel z członkami rządu austrjackiego, korpus dyplomatyczny i wybitni przedstawiciele świata gospodarczego i finansowego we Wiedniu, oraz przedstawiciele prasy. Prezydent austrjacko polskiej Izby handlowej Dr Juljusz Twardowski przywitał prezydenta Heinischa krótkiem przemówieniem, na które prezydent Heinisch odpowiedział, wyrażając radość z powodu zbliżenia gospodarczego między Austrją a Polską, którego objawem jest obecna wystawa. Uczestnicy uroczystości obeszli cztery sale wystawy polskiej w pałacu targowym, poczem odjechali autobusami do rotundy w Praterze, gdzie w osobnym pawilonie urządzona została wystawa polskiego przemysłu górnośląskiego.

Wystawa polska w Wiedniu przedstawia się pod względem reprezentowanych firm i jakości eksponatów niezwykle korzystnie. Publiczność tak wiedeńska, jak i interesanci zagraniczni odwiedzają tłumnie wystawę. Po raz pierwszy wziął udział w wystawie polskiej na terenie niemieckim przemysł górnośląski. Największe i najważniejsze firmy górnośląskie wystawiły swoje eksponaty w rotundzie w Praterze. Wystawa ta wywołuje imponujące wrażenie. Obok przemysłu górnośląskiego zajął poważne miejsce przemysł łódzki, którego wyroby wywołały ogólny podziw u publiczności. Powszechny zachwyt wywołały tu wyroby artystyczne i sztuki stosowanej, kilimy, makaty, fajanse itd. Interesenci zagraniczni wypytywali się szczegółowo o rozmiary tej gałęzi produkcji polskiej. Jak słychać, poczynione zostały liczne zamówienia na zagranicę. W pałacu targowym wystawione są produkcje bawełniane, tkackie, drzewne, papiery, likiery i td. Zwartą całość przed stawiają eksponaty przemysłu rolniczego. Osobny dział stanowią eksponaty przemysłu naftowego i produktów ubocznych, jak świece, mydło i td. Związek przemysłu konfekcyjnego, którego centra la znajduje się w Warszawie obesłał bardzo liczne wystawę wiedeńską 15 firm i fabryk należących do tego związku wysłało swoje eksponaty.

—o—

Prawica i lewica przeciwko Stresemannowi

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Berlin, 14 3. (T) Koła polityczne oczekują z wielkiem naprężeniem najbliższych posiedzeń Reichstagu, na których może dojść do ostrych starć na tle różnicy zdań w sprawach polityki zagranicznej. Zarówno prawicowe stronnictwa jak i ich przedstawiciele w rządzie Rzeszy nie mogą się pogodzić ze stanowiskiem zajętem przez min. Stresemanna w Genewie w sprawie Zagłębia Saary. Prawica występuje szczególnie ostro przeciw Stresemannowi za to, że w Genewie działał na własną rękę, nie porozumiewając się w zupełności z Berlinem i nie zasięgając opinji gabinetu.

Również i na lewicy podnoszą się głosy niezadowolenia z wyników ostatniej sesji genewskiej.

Przypuszczać jednak należy, iż mimo zdecydowanie opozycyjnego stanowiska, jakie wobec Stresemanna zajmują stronnictwa prawicy i lewicy, żadne ze stronnictw nie chce zaryzykować ponownego obalenia rządu i zaakceptuje program Stresemanna.

Powrót Stresemanna

Berlin, 14 3 (T) Dziś w godzinach popołudniowych powrócił z Genewy do Berlina minister spraw zagr. dr. Stresemann w towarzystwie podsekretarza stanu dr Schuberta i radcy ministerjalnego dr Gausa.

WYNIKI NIEDZIELNE, KRAJOWE I ZAGRANICZNE.

Warszawa. Polonja—Korona 2:2, Warszawianka—Orkan 2:1, Varsovia—Skra 3:3.

Lwów. Pogoń I. —Pogoń II. 1:1, Sparta—Ukraina 2:1.

Łódź. ŻKS—G.M.S. 5:1.

Poznań. Warta—TKS (Toruń) 6:1, Legia — Unja 2:0 (Mistrz. Kl. A.).

Górny Sląsk. Królewska Huta—Katowice 3:2. Mecz międzymiastowy o puhar plebiscytowy, 4.000 widzów, Diana—Rozdzień (Szopienice) 5:2. Pogoń (Nowy Bytom) — Slavia (Ruda) 1:6, KS06 (Mysłowice)—Deischel (Hindenburg) 5:2.

Antwerpja. Belgja—Holandja 2:1.

Rotterdam. Roterdam—Antwerpja 2:2.

Wiedeń. BAC—Slovan 1:1, Austrja—Hakoah 2:2. Rapid—Vienna 8:1, Admira—Simering 10:0, WAC—Rudolfshügel 3:1, Sportklub—Cricketer 4:0.

Praga. Slavia—Orsovice 7:2, Sparta—Meteor 4:2, DFC—Tepl. FC 4:2, Vikt. Žižk. —Nuselsky 4:4.

Tyfus w Głogowie

Berlin, 14 3. (T) Z Głogowa (Sląsk niemiecki) donoszą, że epidemja tyfusu wzrasta na sile. W ostatnim tygodniu zanotowano 107 wypadków nowych zachorowań.

Głodówka więźniów politycznych w Bułgarji

Sofja, 15 3. (D) Więźniowie polityczni w Sofji i na prowincji rozpoczęli głodówkę. Chcą wymusić uwolnienie wszystkich więźniów politycznych. W Sofji głodówka dziś ustała, na prowincji trwa.

Katastrofa kolejowa

Londyn, 14 3. (L) Z Kalkuty donoszą, że na linji kolejowej Madras-Kalkuta nastąpiła katastrofa kolejowa, wskutek zderzenia się dwóch pociągów. 9 osób zostało zabitych, 20 rannych.

Londyn, 15 3. (D) Wedle ostatnich wiadomości z Kalkutty podczas uprzątania miejsca strasznej katastrofy kolejowej okazało się, że zabitych zostało dwadzieścia kilka osób, zaś 160 odniosło rany. Wśród ofiar przeważają kobiety.

Akademja eksportowa we Wiedniu zamknięta z powodu awantur studentów prawicowych

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 14 3. (D) Dziś doszło na wyższej akademji rolniczej do awantur studentów narodowo-socjalistycznych, którzy domagali się ustąpienia rektora akademji. Szereg mowców wystąpił z pogróżkami pod adresem rektora. Wskutek tego władze akademji widziały się zmuszone o godzinie 12 zawiesić wykłady.

Awantury hittlerowców w Kolonji

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Berlin, 14 3. (T) Z Kolonji donoszą: Z okazji wyborów do zarządu gminy żydowskiej w Kolonji urządzili dziś narodowi socjaliści pod znaku Hittlera demonstrację przed synagogą na Roonstrasse. Pomiędzy demonstrantami a wyborcami żydowskimi doszło do starcia, przyczem po obu stronach kilka osób odniosło rany. Policja dopiero przywróciła porządek, aresztując kilku przywódców narodowych socjalistów.

Z uwagi na inne podobne demonstracje policja zabroniła urządzenia jakichkolwiek demontracyj narodowo-socjalistycznych, oraz wszelkich demonstracyj prawicowych związków (Stahlhelm, Frontkaempfer itd.)

Przed wyrokiem w sprawie pobicia żołnierzy żyd. przez węgierskiego oficera

Budapeszt, 14 3 (D) W sensacyjnej rozprawie przeciwko oficerowi węgierskiemu Kmetyemu, oskarżonemu o brutalne pobicie kilku żołnierzy żydowskich przemawiał dziś prokurator, który żądał surowego ukarania oskarżonego. Wyrok zapadnie we środę.

Wyrok w sprawie Jurgensa

Berlin, 14 3. (D) Dziś zapadł wyrok w procesie b. sędziego Jurgensa, oskarżonego o nadużycia służbowe. Żona Jurgensa, która namawiała go do nadużyć została zasądzona na 5 miesięcy więzienia, Jurgens został uwolniony.

Umowy polsko-niemieckie zatwierdzone przez Reichstag

Berlin, 14 3. (T) Reichstag uchwalił w dniu dzisiejszym kilka umów z Polską, dotyczących obszarów kopalnianych, położonych nad granicą oraz umowę w sprawie ustalenia granicy wspólnej. Wreszcie uchwalił parlament niemiecki polsko-niemiecką konwencję kolejową.

Niemcy pośredniczą w konflikcie rosyjsko-rumuńskim?

Berlin, 14 3 (T) Z oficjalnej strony niemieckiej zaprzeczają w kategoryczny sposób wiadomościom, jakoby Niemcy objęły rolę medjatora w konflikcie rosyjsko-rumuńskim o Besarabję.

Problem bezpieczeństwa w razie wybuchu wojny

Genewa, 14 3. (D) Dziś zebrał się specjalny komitet wyłoniony przez Radę Ligi dla rozpatrzenia problemu bezpieczeństwa na wypadek wybuchu wojny. Komitet ustalił, iż Liga Narodów wyznaczy zreczoznawców wojskowych, którzy w każdym wypadku orzekną czy potrzebna jest ingerencja Ligi Narodów.

Król hiszpański wraca do zdrowia

Madryt, 15 3. (D) Oficjalny biuletyn donosi, że w stanie zdrowia króla Alfonsa zaszła znaczna poprawa. Król za kilka dni wróci do zwykłych zajęć.

Ofenzywa wojsk kantońskich

Londyn, 14 3. (L) Z Szanghaju donoszą, iż ofenzywa armji kantońskiej trwa w dalszym ciągu i skupia się przedewszystkiem około linji kolejowej Nanking-Szanghaj. Kantończycy chcą przerwać front wojsk położonych w pobliżu Wu-Kiang. W ciągu najbliższych godzin rozpocznie się obustronny ogień artyleryjski.

Z GIEŁDY

Giełda krakowska.

Kraków, 14. 3. Akcje niejednolite. Dolar bez zmiany.

Akcje: Przemysłowy 0.26, Hipoteczny 1.25, Tohan 0.50—0.51, Pharma 1.45—1.50, Zieleniewski 18.75—19, Trzebinia 0.65, 0.68, Parowozy 0.94, Górka 35, Siersza górnicza 4.30, Strug 0.46—0.50, Mydło 7, Azot 0.90, Krakus 0.38, Chodorów 122, Chybie 6.50, Piasecki 13.80—13.85.

Zebranie efektów przeszło pod znakiem tendencji niejednolitej. Bank Hipoteczny, Pharma, Siersza górnicza, Azot i Chodorów mocniej, reszta na ogół utrzymana z wyjątkiem Zieleniewskiego, słabiej, przy silnej podaży. Zainteresowanie dość silne. Większe ilości papierów przy liczniejszych tranzakcjach i dość żywych obrotach. Ruch na ogół znaczniejszy.

Z niekotowanych papierów robiono Jaworznem po kursie 20—20.25, Gazami wschodniemi 38, Nobel 4.75—5, Nitrat 0.60, B. Polski 129, Huta szkła 1.25, Len 0.31—0.32, Lokomotywy 2.30, Ćmielów 0.38—0.42, Ryngraf 0.25, Nafta Polska 0.45, Nafta Krosno 0.20. Ruch silniejszy, zainteresowanie prawie wszystkiemi papierami dość znaczne.

Z papierów procentowych poż. konwersyjna 0.63 1/4—0.64, mocniej, 5 proc. poż. dolarowa 85 dol. za 100 i Dolarówką 54 zł.

Na rynku walut i dewiz tendencja utrzymana. Podaż nieco słabsza. Zapotrzebowanie w zupełności pokryte przy stosunkowo niewielkich obrotach. W Krakowie gotówka 8.94 1/4—8.94 i pół, czeki bankowo 8.97. Warszawa gotówka 8.93—8.93 1/4, czeki 8.96, Lwów gotówka 8.93 1/4—8.94, czeki 8.97, Katowice gotówka 8.94—8.95. Bank Polski płacił w dalszym ciągu za gotówkę 8.90, za czeki 8.93.

Giełda lwowska

Lwów. 14. 3. (O) Na giełdzie lwowskiej zauważyć można było dziś większe zainteresowanie, aniżeli w ostatnich dniach. Poszukiwano akcyj Gazolin i Gazy. Prócz tego notowano na oficjalnej giełdzie akcje 5 proc. pożyczka konwersyjna —.62, Chodorów 120—121, 4-proc. T.K.Z. 46 proc., Gazy 37.75, 38, 38.50, Przemysława 0.22, 0.23, 0,24, Gazolina 34.50, Nitrat 0.45—0.50, Nafta 0.46—0.47, 4-proc. hipoteka dol. 5.32, Bank Hipoteczny 1.15, Browary 132, Chybie 6.45, Karpalit 1.85, Pocisk 2.70—2.80, Rokszawa 0.70.

Dolary płacono 8.94.

Na tutejszej giełdzie zbożowej tendencja była dość mocna. Płacono za pszenicę 56.14—56.25, żyto 39.75—40.75, jęczmień 41—42, owies 32.50 do 33.50. Kartofle płacono 10—11.

Giełda warszawska

Warszawa, 14. 3 PAT. Bank dyskont. 17, Bank handlowy 6.75, 7. 05, 7, Bank przemysł. 0.26, Bank Polski 129, 128.50, 132, Bank zachodni 3.75, 4, Zjedn. Ziem. pol. 2.77, 2.80, Zw. Sp. Zarobk. 17.50, 17.25, Kijewski 0.38, 0.42, Puls 7.50, 7.60, Strem 11, Dąbrowa Elektrownia 62, Tow. Elektr. 0.28, Elektryczność 85, Siła i światło 97, 98, Chodorów 118, Czersk 0.82, 0.81, 0.83, Częstocice 2.80, 2.95, Gosławice 74, 75, Michałów 0.55, 0.53, 0.65, Cukier 4.90, 5.15, 4.07, Firley 63, 64, Lazy 0.37, 0.38, Wildt. 0.19, 0.18, 0.20, Brown Boveri 2.50, Węgiel 108, 106, Nafta 0.45, 0.44, 0.45, Nobel 4.80, 4.95, Cegielski 38. 39, 38.75, Fitzner 6.10, 6.40, 6.20, Lilpop 24.75, 26, Modrzejów 7.80, 8.10, Norblin 141, 143, Ostrowiec 17.60, 17.50, Parowozy 0.96, 0.95, 0.96, Pocisk 3.40, Ortwein 0.42, 0 43, Ron 0.75, 0.80, Rudzki 1.77, 1.83, 1.81, Ursns 2.60, 2.55, 2.60, Zieleniewski 19, Starachowice 3.12, 3.10, 3.11, Żyrardów 17.75, 18, 17.75, Zawiercie 36, Borkowscy 2.60, 2.95, Spirytus 3.95, 4, Jabłkowscy 0.30.

Warszawa 14 bm. (PAT.) **Giełda waluty.**
Dolary 8·92. sprz 8·94 kup. 8·90.
Holandja 359·—. sprz. 359 90, kup. 358·10.
Belgja 124·75, 125·05, 124·44.
Londyn 43·53 sprz. 43·64, kup. 43·42
N. Jork 8·95, sprz. 8·97, kup. 8·93.
Paryż 35·10, sprz. 35·19. kup. 35·01.
Praga 26·57 sprz. 26·63 kup. 26·51.
Szwajcarja 172·58, sprz. 173·01. kap. 172·15
Włochy 40·33, 40·46, 40·23,
Wiedeń 126·28, sprz. 126·59, kup. 125·97.

Giełda wiedeńska

Wiedeń d. 14 b. m. (P. A. T.). **Dewizy.**
Amsterdam 283·82, Belgrad 12·45, Berlin 168·75, Bruksela 98·57, Budapeszt 123·83. Kopenhaga 189·—, Londyn 34·43, Madryt 122·80, Medjolan 31·85, Nowy Jork 709·25. Oslo 185·50, Paryż 27·76, Praga 21·—, Sofja 5·11, Sztokholm 189·70, Warszawa 79·08—79·58, Zurych 136·43, Amerykańskie 706·60, niemieckie 168·10, angielskie 34·40, polskie 78·76 79·86. szwajcarskie 136·18, czeskie 20 97, Węgierskie 123·78—.

Akcje: Zieleniewski 14·80, Silesja —·—. Fanto 10·—. Gal. karpaty 35·50, Galicja 150·, Siersza 8·84, Bank małopolski —·26 Bank Hip. —·—. Tepege —·—

Echa procesu Zlaty Rubin

Wiadomość o oskarżeniu rabina Spiry o bigamję przedwczesna — Złata Rubin cofa zażalenie nieważności. — „Salomonowy wyrok“.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Przemyśl. 14. III. (T) W związku z pogłoską mi, jakie ukazały się w ostatnich dniach w prasie żydowskiej, jakoby przeciwko rabinowi Spirze z Radymna miał być przygotowany akt oskarżenia o bigamję, miał Wasz korespondent wywiad z prokuratorem Drem Prohaską, który jak wiadomo, był oskarżycielem w procesie przeciwko Zlacie Rubin. Jak z oświadczenia prokuratora Dra Prohaski wynika, sprawa przeciwko rabinowi Spirze znajduje się dopiero w stadjum dochodzeń przygotowawczych i jest przedmiotem badań sędziego śledczego Krzemińskiego Skądinąd wiadomo, że śledztwo ma obecnie na celu ustalić w drodze wywiadu w Ameryce, czy akt ślubu zawartego między rabinem a Zlatą Rubin jest wedle ustaw amerykańskich ważnym. Sprawa znajduje się tedy w stadjum śledztwa, a żadnego aktu oskarżenia chwilowo niema. Temsamem bezpodstawne są szerzone wieści, jakoby proces przeciwko rabinowi miał się odbyć w maju br.

Dziś rano zjawiła się u przewodniczącego rozprawy, sędziego Krogulckiego skazana Rubinowa i cofnęła zażalenie nieważności, nie porozumiawszy się ze swoimi obrońcami. Pisemnego protokołu cofnięcia zażalenia nieważności na razie nie sporządzono. Dla charakterystyki Zlaty Rubin warto podać fakt, że zjawiła się ona dziś na toczącej się przed ławą przysięgłych rozprawie o fałszerstwo pieniędzy i spokojnie przysłuchiwała się rozprawie.

Jako echo głośnego procesu nadszedł dziś z Gdańska na ręce przewodniczącego Krogulekiego telegram następującej treści:

„Gdańsk. 12. III. W uznaniu iście Salomonowego wyroku, wydanego w sprawie karnej przeciwko Zlacie Rubin, przesyłają ten telegram na ręce przewodniczącego trybunału. Podpis: Grono: Żydów gdańskich“.

Budżet uchwalony przez Senat

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 14. 3 (Sin) Na dzisiejszem posiedzeniu Senat przyjął wniosek komisji skarbowo budżetowej o zaprowadzeniu zmiany do ustawy skarbowej o zmianach w budżecie na rok 1927/28. Globalna suma wydatków według uchwał sejmowych wyniosła w okrągłych cyfrach 1.982 miljonów, dochdów 1.986 miljonów. Nadwyżka dochodów nad wydatkami wyniosła więc przeszło 3 miljony. Po zmianach zaprowadzonych przez Senat wydatki wynoszą 1.989,593.410 zł, dochody zaś 1.990,997.942 zł. Nadwyżka dochodów nad wydatkami wynosi przeszło 1 miljon zł. Napozór zdawałoby się, że zmiany zaprowadzone przez Senat zmniejszają o 2 miljony zł nadwyżkę dochodów na wydatkami. W istocie jednak tak nie jest, gdyż w sumie nie uwzględniono wyników finansowych noweli do ustawy o środkach naprawy równowagi budżetowej, które powiększają pobory nauczycielstwa o 2.872 tys. Jeżeli się to weźmie pod uwagę, to widać, że zmiany, które wprowadził Senat zwiększa ją nawet nadwyżkę dochodów nad wydatkami w porównaniu z ustawą sejmową. Następnie sprawozdawca zwrócił uwagę na fakt, że w lutym br. dochody państwowe wykazały znaczną zwyżkę w porównaniu z lutym r. ub. Mianowicie wyniosły one o 50.700 tys. więcej, to jest o przeszło 40 proc. Ta zwyżka dochodów dotyczy wszystkich rozdziałów wpływów państwowych. Jeżeliby stosunki gospodarcze nadal okazały się takie same, jakie były w roku 1926 i 1927, to dochody przekraczają 2.080 miljonów. Wkońcu sprawozdawca wyraża życzenie, aby koleje spłaciły pożyczkę, jaką otrzymały ze skarbu państwowego w roku 1925 w kwocie 42 miljony zł i aby ta suma przekazaną została do Banku Rolnego celem złagodzenia nędzy kredytowej na wsi. Senator Zdanowski (ZLN) uzasadniał poprawki do ustawy skarbowej, m. in. poprawkę, aby przenoszenie wydatków w obrębie poszczególnych resortów nie mogło dotyczyć funduszr dyspozycyjnego tych resortów, wreszcie, aby upoważnić ministra skarbu do wydania zaliczki 250.000 zł na przebudowę przystani w Gdyni i Helu oraz na budowę przystani w Jastarni. Wszystkie te poprawki przyjęto i uchwalono ustawę skarbową w brzmieniu proponowanem przez komisję. Na tem obrady nad budżetem zakończono i posiedzenie zamknięto. Termin następnego posiedzenia będzie podany później.

Giełda zurychska

Zurych, 14. 3 PAT. Paryż 20.33 i pół, Londyn 25.22 i pół, Nowy Jork 5 19 3/4, Belgja 72.30, Włochy 22.33, Hiszpanja 89.95, Holandja 208, Berlin 123,25, Wiedeń 73.15, Sztokholm 139.05, Oslo 136.05, Kopenhaga 138.50, Sofja 3.75, Praga 15.40, Warszawa 58.05, Budapeszt 90.90, Białogród 9.13 i pół, Ateny 6.70, Konstantynopol 2.60, Bukareszt 2.17 i pół, Helsingfors 13.12 i pół, Buenos Aires 219.50. Tendencja mocniejsza.

Giełda londyńska.

Londyn, 14. 3 PAT. Nowy Jork 4.85 9/32, Holandja 12.12 25/32, Francja 124.05, Belgja 34.90 1/4, Włochy 108.12, Niemcy 20.46 1/4, Szwajcarja 25.22 1/8, Hiszpanja 28.07. Danja 18.21 i pół, Szwecja 18.14, Norwegja 18.94 i pół, Helsingfors 192.55, Praga 163.81.

Giełda paryska

Paryż, 14. 3 PAT. Londyn 124.05, Nowy Jork 25.56, Belgja 355.37, Hiszpanja 442 1/4, Włochy 114.75, Szwajcarja 477.75, Danja 681, Holandja 1023, Norwegja 668 3/4, Szwecja 683.50, Praga 75.60 Rumunja 15.45, Niemcy 606.

KRONIKA LWOWSKA

Z życia żydowskiego

(Telefonem od naszego korespondenta).

Lwów, 14 3. (O) Wczoraj późną nocą wyjechał Żabotyński ze Lwowa do Łodzi.

Lwów, 14 3. (O) Wczoraj odbyło się konstytucyjne zebranie nowowybranej egzekutywy organizacji krajowej Mizrachi. Wybrano prezydjum, w skład którego wchodzą poseł Federbusch, .A. Kupferstein i Margulies.

Aresztowanie dwóch komunistek

Lwów. 14, 3. (O) Dziś zaaresztowano w Stryju 2 komunistki: A. Matulę i 49-letnią Olgę Pristasz. Obydwie ze Lwowa .Zostały one przyaresztowane na wiecu ukraińskim w chwili, gdy rozdawały bibułę antypaństwową w związku z proklamowaniem komunistycznego tygodnia kobiety. Olga Pristasz jest współredaktorką ukraińskiego pisma Switło, które wychodzi we Lwowie i jest żoną księdza. Podczas rewizji, przeprowadzonej przy aresztowanych, znaleziono większą ilość dolarów. Aresztowane komunistki przewieziono do Lwowa.

Uwolnieni od zarzutu zdrady głównej

Lwów, 14 3. (O) Przed kilkoma miesiącami ukazała się w ukraińskim piśmie „Nowij Czas“, wychodzącem we Lwowie, korespondencja z Krzemienicy, w związku z którą prokuratura lwowska pociągnęła do odpowiedzialności karnej naczelnego redaktora tego pisma Paliewa i odpowiedzialnego redaktora Korytka o szerzenie nienawiści i pogardę względem władz polskich. Wymienieni redaktorzy odpowiadali dziś przed tutejszym sądem przysięgłych, który obu oskarżonych uwolnił od winy i kary.

Zniknięcie narzeczonej tuż przed ślubem

Lwów. 14. 3. (O) 20-letnia Berta Hangen ze Zbaraża kochała się w niejakim J. Knechcie, który studjuje obecnie w Padwie. Za namową swoich obecnie zubożałych rodziców Berta przed kilku dniami zaręczyła się z 48-letnim Wilhelmem Meierem z Niemiec. Wczoraj miał się odbyć ślub Berty z Meierem, w mieszkaniu krewnego narzeczonego we Lwowie. O tem dowiedział się Knecht, który onegdaj przyjechał do Polski, celem udaremnienia ślubu. Knechtowi udało się porozumieć z narzeczoną, która zgodziła się z nim zbiec. Na 2 godziny przed ślubem okazało się, że narzeczona znikła bez śladu. Policja poszukuje narzeczonej i Knechta.

DROBNE OGŁOSZENIA

Walne Zgromadzenie

Stow. „Ochrona dla biednych chorych“ w Krakowie

odbędzie się dnia 20 marca b. r. o godzinie 11-tej przedpołudniem w bożnicy bł. p. Lednitzera, przy ul. Mostowej L. 8

z porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie kasowe,
2) Wybór Wydziału,
3) Wybór Komisji Kontrolującej,

na które wszystkich członków uprzejmie zaprasza **Wydział**

Gmina wyznaniowa izrael. w Nowym Sączu rozpisuje

KONKURS

na posadę rzezaka rytualnego (שוחט) zarazem kantorem (חזן) i obrzezaczem (מוהל) dla Starego Sącza

Warunki przyjęcia:

1) Nieprzekroczony 40 rok życia.
2) Teoretyczne i praktyczne wykształcenie.
3) Płaca wedle umowy.

Podania należycie udokumentowane należy wnieść najdalej do 20-go marca br.

Zarząd.

Redaktor naczelny: Dr. W. Berkelhammer. — Red. odpow. Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej